

ממכת קידושין

בעזרת האל אתחיל לפרש ממכת קידושין

סבירו. כך היה נראה בעניין לכוארה. אלא דמתוך מה שכתבתי התם בפרק המدير בעניין תנאי שאפשר לקיים ע"י שליח דהה מילחא ואיתקשו הווות להודיע עדיף מהקיים כיוון שככלז' אלא רשותה הכתוב כלולו הווות חדיא משמע לכל הדינים שיש בו יש בו ולא שייך ביה אך כלל דפרישת כמו שכתבתי שם ז"ה התן א"כ הדרא קושיא לדוכתייה. ונראה לי לישב דבלא"ה האי קרא דוחיתה לאיש אחר ואיתקוש הווות להודיע לא קאי אקטנה קטנה. ועוד דקרה בשואה אירוי דכתב ושלחה מביתו וביתו הינו נשואה וא"כ על כרחך לא קאי אקטנה דלא קרין בה כלל והיתה לאיש אחר דין לה קידושין לא ע"י עצמה ולא ע"י אביה דמשנית אין לאביה רשות בה, כן נראה לי:

גונטרס אחרון [ב]

מיוח לפרש" בגיטין פרק התקבל (דף כ"ג) [דף ס"ד ע"ב] דקטנה שלא הגיעה לעונת הפעוטות אינה מתגרשת אף ע"י אביה א"כ משמע דאיינה מתקרשת בקיושי שטר נמי ע"י אביה כיוון שלא ידען לקידושי שטר אלא מהקיים דווייטה והיתה א"כ אין לך אלא מה שאמור בעניין, אבל קדרשי כספ ע"י אביה בודאי יש לה מדריצטיך למעט משלחה ואני חזרת לעניין גירושין מכל דיש לה קדושין. ועיין בחידושינו פרק התקבל שם: ע"ב ק"א.

תוספות כד"ה ב"ש אומרים בדינר כי אע"ג دائית קידושין כי מוח לאו להבי איתישיל כי עכ"ל. וקשה לי לדכוורה מוכחה איפכא וכי איתישיל לעניין קיבלה קידושין מאחר איתישיל دائ לעניין קידושין הראשונים פלגי ואיתישל אי צריכה גט מר אשון או לא התינה דפלגי שפיר בדינר ובפרוטה אבל לעניין שוה פרוטה ושוה דינר לא משחת לפוגתיהם וזה לא מסביר אתיא לנו דהא אין ביתה ביה לשום דבר דבתוליה חמץין ואין חייבין מיתה על ביתה באחד מהקורובים וא"כ לא מילך מיניה לקידושי כספ ושטר דהא התם לא שייך אך

הגחות ברוך טעם

(סימן נ"ה ק"ק כ') נפקות מהי טעורה דין למוט זמנה קות פלומה זמקום (ו"ל) [ו"ל] סקילצה נפקות ממלי טעולה וכמו סקילצה ספ"ק

האהשה נקנית בשלש דרכים בכיסף וכשתור וככיאת לכוארה נראה דהא דקANTI האשה נקנית היינו גדולה, דאלשנה זקרו אקי וכמ"ש תוספות ובלשון תורה סתם אשה היינו גדולה ולא קטנה, ומשום הכל קפסיק וחני דנקנית בשלש דרכים משא"כ בקטנה לא פסיקא מילתא דנקנית בשלש דרכים דהאICA פחותה מכת שלש דאיינה נקנית בביאה. ובזה היה מקום לישב קושיות התוס' בד"ה האשה, דלעולם בכללו בקטנה לא קתני בה"א הדיעועה דלעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצירה אלא דהכא שייך למיתני בה"א לאשמעין דאיתא המבורות קאי היינו גדולה. ומכל שכן דאיתא שפיר טפי מה שכתבתי לעיל בפתחה לנימנות דהא אמרנו לדישית רשי ז"ל קטנה שלא הגיצה לעונת הפעוטות בשטר נמי אינה מתקדשת, כמ"ש בארכיות:

גונטרס אחרון [א]

שם האשה נקנית בשלש דרכים. בפנים כתבתי DSTHM אשה היינו גדולה אבל קטנה לא פסיקא ליה דהא איקא קטנה פחותה מכת שלש דאיינה ניקנית בביאה. וראיתי להזכיר מי דהוה קשיא לי כמה שנים, כיוון דקטנה פחותה מכת שלש אינה מתקדשת בביאה א"כ לא תתקדש כלל אף בכיסף ושטר דהא איתקשו הווות להודיע כדאיתא בפרק המدير (כתובות דף ע"ד ע"א). והייתי רגיל לתרץ מתחן מה שכתבתי בכמה דוכתי במילתין, שלא שייך לומר אין היקש למוחה אלא לעניין וכל מה שכתב בפיוש בחדרא ילפינן לאידך מינה משא"כ בימי דלא כתיב בהדייא אלא מסברא אתיא לנו לא שייך למימר אין היקש למוחה אבל חדר מוקמינן אסברא, ולפי"ז אתי שפיר, דהא דין קטנה פחותה מכת שלש מתקדשת בביאה לא כתיב בהדייא אלא מסברא אתיא לנו דהא אין ביתה ביה לשום דבר דבתוליה חמץין ואין חייבין מיתה על ביתה באחד מהקורובים וא"כ לא מילך מיניה לקידושי כספ ושטר דהא התם לא שייך אך

ורכרים נס, טן] את בתיה נתתי כל ענייני נתינות במשמעותו וכחיב זעם שם כ"א והוציאו את הנערה וסקלהו:

בד"ה בפרוטה תימה דלא הו"ל למיטני אלא בשוה פרוטה ברתנן כו. ולפמ"ש בהגחת מרדכי הובא בש"ע דלכתחלה אין לקדש במתבוך ממשום דעתה אצורתה וצורתה עבידא בטללה א"כ אין מקום לקושית התוטו. ונראה הדתוט לא נחיה להאי סברא כלל דהאי סברא לא שיכא אלא לעניין חליפין דבעינן דומיא דנעול, כן נראה לי בשיטתם וצ"ע:

קונטרס אחרון [ד]

בא"ד תימה דלא הו"ל למיטני אלא שוה בסוף. ממשום הדתוט לא נתנו כלל לסביר הגחות מרדכי שהובא בש"ע לכתהילה אין לקדש במתבוך דעתה אצורתה, דא"כ לא היה מקום לקושיתם, دائ לא הוה תנא בפרוטה הו"א שאפלו בראיעבד לא מהני מהאי טעם גופא דעתה אצורתה, והתמייה דלעולם לעניין קידושי ראשון פליגי ונפ"מ אם נתקרה בפחות משוה דינר ונבעלה לאחר דלב"ש פטורין מミתה דיןן אלא קידושי ספק ולב"ה חיבורין מיתה. ואע"ג לדפמ"ש התוספות בסמוך לשוה כסף יleftrightarrow מעבר ונזקן והינו بما מצינו דהינו בבניין אב וא"כ הא קייל אין עונשין מן הדין אפלו במאי דאיתא בק"ז וכ"ש בבניין אב מבואר בפשיותה, מ"מ כיון זקרה סתמא כתיב זיקרא ב, ז ואיש אשר ינאך את אשת רעהו מות יומת כל מיין אישות בכלל אפלו Mai Datia בבניין אב. ותדע מדדייקין למן ז"ע[ב] אקידושי כסף וביאה ולהלא דין הוא, ומאי קושיא הא אחוי איצטראיך למכות בהדייה כדי לחיב מיתה דין עונשין מן הדין אלא על כירח כדרישת, ועדין צ"ע בסוגית הש"ס. ~~ב~~ מיהו לפי מה שאפרש בסמוך [ד"ה וא"ת] דהא דילפין לשוה כסף מעבר ונזקן לשיטת התוספות לא איירוי כלל בבניין אב אלא כמשמעות הכתוב א"כ

מקודשת היישין שמה שוה פרוטה במרדי ומדקתי אפלו כור תמרים בדינר לשון גוזמא משמע בדבר מידי דשהה כסוף היישין להכى^א א"כ כי היכי דאיכא למיחש שמה שוה פרוטה הע"ז איכא למיחש אפלו בתמורה שמה שוה דינר ולכוי"ע צרכיה גט מספק, ועל כרחך דלא שייך פלוגתייה לו לעניין שוה כסוף אלא לעניין אם קיבלה קידושין מאחר דלב"ה מקודשת בודאי לראשון ואין צרכיה גט שניי ולב"ש כיוון דכאן אין שוה דינר אלא מחשש שמה שוה במדוי היא מקודשת א"כ קידושי ראשון צרכיה גט קידושי ספק וקידושי שני נמי תפשי בה מספק וצרכיה גט משניהם א"כ הדר הו"ל מחומר ב"ש ומוקולי ב"ה. ובשלמא לשיטת הרמב"ם ז"ל [פ"ד מהל' אישות הי"ט] דהאי חששא דשם שוה פרוטה במדוי לא שייך אלא בדבר המתקיים עד שיגיע למדוי א"כ אשכחן שפיר לפלוגתייהו בדבר שניינו מתקיים, משא"כ לשיטת הרוא"ש [סימן י"ז] וסייעתו שלא חילקו בכך ~~ב~~ ונראה מלשון הרוא"ש שהיא שיטת התוספות א"כ קשה. ונראה ליישב דלעולם לעניין קידושי ראשון פליגי ונפ"מ אם נתקרה בפחות משוה דינר ונבעלה לאחר דלב"ש פטורין מミתה דיןן אלא קידושי ספק ולב"ה חיבורין מיתה. ואע"ג לדפמ"ש התוספות בסמוך לשוה כסף יleftrightarrow מעבר ונזקן והינו بما מצינו דהינו בבניין אב וא"כ הא קייל אין עונשין מן הדין אפלו במאי דאיתא בק"ז וכ"ש בבניין אב מבואר בפשיותה, מ"מ כיון זקרה סתמא כתיב זיקרא ב, ז ואיש אשר ינאך את אשת רעהו מות יומת כל מיין אישות בכלל אפלו Mai Datia בבניין אב. ותדע מדדייקין למן ז"ע[ב] אקידושי כסף וביאה ולהלא דין הוא, ומאי קושיא הא אחוי איצטראיך למכות בהדייה כדי לחיב מיתה דין עונשין מן הדין אלא על כירח כדרישת, ועדין צ"ע בסוגית הש"ס. ~~ב~~ מיהו לפי מה שאפרש בסמוך [ד"ה וא"ת] דהא דילפין לשוה כסף מעבר ונזקן לשיטת התוספות לא איירוי כלל בבניין אב אלא כמשמעות הכתוב א"כ

את שפיר טפי ודוו"ק:

קונטרס אחרון [ג]

בא"ג שראיתי להר"ן ז"ל [דף א ע"א מדפי הרי"ן] שכותב כיוון שנתרצתי להתקדש מילתא דסבירו הוא דשהה כסף כסוף וכ"ז וקושיא לי טובא תניח היכא דפשטה יוד וקיבלה אבל היכא דשוויה שליח ואמרה קבל לי קידושין וקיבלה שוה כסף מה סברא יש בזה דליהו קידושין. ועוד דלפי הבנת מהרש"א ז"ל משמע דמה שתירצוי התוספות דילפין מעבר עברי הינו بما מצינו ובנין אב זהה אי אפשר דאיכא למירך מה לעבר עברי שכן יוצא בכספי ושהה כסף כדמקרה הש"ס למן ז"ע[ב] לעניין עיקר קידושי כסף מהמה העבריה.

א) עי' מהרש"ס ח"ב סימן רכו אותן ג. אחיעזר ח"א אה"ע סימן כד בסופו:

(ב) אבני מילאים סימן כז ס"ק ד ד"ה ונחיא:

הגנות ברוח טעם

מולך הלוּ ונין גוּוּ זמָה יְסִים כְּמַן לְמַד מִמְלֵי וַיְלֹה שְׁלֹן מַזְכֵּן כְּמַן הַלְּ

שם ונראה מלשון הרוא"ש שהוא שימת התוטו' וכו'. נ"ג ה' קיטל מילוי לדנטם סטוקופט ה"ג דcosa פלוטה גמלי ה' מים מקודמת מלבץ

בנזקון והרו"ל שני כתובים דהא בנזקון ליכא הקישא. ואפשר לישיב דקושית התוס' כאן למאן דלית ליה הקישא דאיתר ליקמן (ודר ט"ז ע"א). ועוד יש לומר דמקשו למאן דלית ליה הקישא לשכיר שכיר וא"כ לא שייך נמי הקישא דעתיה לעברי רהיא הקישא בעבר עברני הנמכר לישראלי אירוי ושוה כסף דילפין מישיב היינו בעבר עברני הנמכר לעכו"ם:

בא"ד וא"ת והוא גבי נזקון בו. וקשה השטא דעתין להבי בעבר עברני היוצא בגערון הו שוה כסף ככסף א"כ מה הוצרכו לומר דילפין בגיןו מילתא וקשיא להו מזקון, בשיטות הווה להו לפרש דילפין קידושין מאמה העבריה כדילפין עיקר קידושין מקרה דין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר וכי היכי לדאדון זה הו שוה כסף בכלל ה"ה לאדון אחר. וرأיתי שהרטיב"א ז"ל נ"ה בכספן הרגיש בהז וככתב דהכא ליכא למידך דמצינן למימר אין כסף ושוה כסף לאדון זה אבל יש כסף דוקא לאדון אחר. והיה נהאה לי דוחק ורציתי לישיב בענין אחר, הדוחרכו התוספות לפרש דילפין מעבד עברני ונזקון לבניין אב או בגיןו מילתא כדפרישית דהשתאותי שפיר דשה כסף ככסף בין לענין קידושין בין לענין קניית קרי��עות משא"כ בקרא דין כסף נהי דידיין לענין קידושין אכתה הקושיא במקומה לענין קניין קרי��עות. וליכא למימר דקניין קרי��עות ילפין מקידושין בגורה דקיחה קייחא, הא ליתא דולאו גורה שוה גמורה היא אלא לאשמעין דקיחה דכתיב גבי קידושין היינו בכספן כספן נ"ה וכטfn והוא מוסכם בהכרה. אלא אכתה לא נתיחסה דעתית בהז מושם לדלאורה לענין קניין קרי��עות מילתא דפשיטה היא דשה כסף ככסף כיון שנחצרכו שניהם הקונה והמקנה וכן שכתבתי לעיל ז"ה וא"ת ומנא לען בשם הר"ן ז"ל ואף לפ"י מה שכתבתי לעיל דבקידושין לא שייך הא סברא היכא דשותה שליח היינו דוקא בקידושין לעולום סתם קידושין דאוריתא היינו פרוטה או שוה פרוטה ואינה צריכה לפרש הסך והשוויל אלא היכא דאמרה לשילוח קבל לילפין קניין קרי��עות שצרכין לפרש דמי המקה והשוויל מילתא דפשיטה היא שאין לשילוח לעבור על דברי המשלח והיכא שאמר כך וכך דינרין פשיטה שאין לשילוח לקבל שוה כסף ואם עבר נתבטל השילוחות ולפי"ז לא שייך הא מילתא כלל לגבי קרי��עות אלא כל דברי תוס' לענין קידושין לחור וחדרא קושיא לווכתיה ניליף מאין כסף לאדון זה, וצריך לומר כשיטת הריטיב"א ז"ל:

בא"ד וגבי עבד עברני איצטראיך נמי קרא בו. ולא ידעתי למה הוצרכו לזה דבלא"ה מילתא דפשיטה בעבר עברני איצטראיך קרא לרבות שוה כסף, דאף על גב שקנוו מעירא בכסף ממש אפ"ה יוצא בגערון על ידי שוה כסף ולא אמרין דהיכי כשאור חוב דעתמא דאמירין ליה זיל טרח ואיית זוזי וב"כ הר"ן ז"ל נ"ה א"ע מ"פ הי"ן. מיהו לפמ"ש בסמור ז"ה וא"ת בכל השקלה וטריא דהתוספות היינו לענין ממשעות הכתוב

והנרא להעניל דמעולם לא עלה על דעת התוס' שיהיה שום סברא בקידושין דשה כסף ככסף, אלא מה שהוצרכו לאתווי בקידושין מעבר עברי היינו מושם דבלא"ה היה באפשר לומר דכל היכא דכתיב כסף בהדייא הו שוה כסף בכלל היינו מודגמי קרא בנזקון דשה כסף בכלל כסף. והכי ממש מודגם הש"ס בפ"ק דביב"ק ז"ל ז"ע"א כתיב מיטב שדהו וכתיב ישיב לרבות שוה כסף ככסף ומאי קושיא האי בשן ורגל והאי בבור וחדר מאידך לא ילפין דאייכא פירכא כדאיתא התר ז"ב ע"א אלא על כרחך דבכל כ"ז אבות נזקון דכתיב תחת נתינה ישם כסף הוויל כמו דכתיב כסף להדייא בכללו והו"ל גיליון מילתא דכל היכא דכתיב כסף שוה כסף בכלל וא"כ ה"ג לענין קידושין כיוון דכתיב כסף הו שוה כסף בכלל, על זה הקשו התוספות מדאיצטראיך קרא ישיב בעבר עברני אלמא דשה כסף איינו בכלל ממשימות לשון כסף אלא דוקא בכ"ז אבות נזקון תחת נתינה ישם כסף גיירה שוה גמורה היא לענין תלמידין כמ"ש התוס' שם נ"ה ה"ג דה תחת ולא נתקבלה גורה שוה אלא מזקון לחוד, ועל זה מתרצים התוס' שפיר דילפין מעבד עברני ולאו בבניין אב אלא בגיןו מילתא בעלמא דכי היכי דבעבר עברני אע"ג דכתיב מכסף מנקטו אפ"ה שוה כסף בכלל ממשימות הלשון ה"ה בקידושין וקניית קרי��עות, ועל זה מקשה שפיר א"כ ישיב בנזקון ומה לי ותויזו דילפין מעבד עברני ונזקון, ומקשו דהו"ל שני כתובים, דאע"ג דגilioני מילתא בעלמא א"ה שיר ענין שני כתובים אפלו ממשימות הכתוב כדאשכחן בפרק כל הבשר (חולין ז"ק ק"ג ע"ב) לענין גדי עזים עיי"ש, כן נראה לי נכון עין בסמור ודורק:

קונטרט אחרון [ה]

בא"ד מיתו בחקדשות נמי אפשר דדרשין כלל ופרט ובכל דחא אין הקדרש נפלה בקרקע. ממש מעבש דפסחא להו טובא דכל מيري דמרבין שוה [כספן] הו קורע נמי בכלל. ולפי"ז המקדרש אשכה בקרקע הרי זו מקודשת כדרש מעולם מלשון הרשב"א בתשובה (ס"י אלף וכו') והר"ן בשמעתין. ובפרק הזהב (ודר מ"ה ע"ב) כתבתי בהז בארכיות ע"ש בסוגיא דחליפין שוה בשוה, והבאתי שם ז"ר מ"ז ע"ב דה אמרנו לשון התוספה נ"א ה"ג דהחליף קרי��ע בקרקע וקתני דקונה והיינו בתורת שוה כסף דאי בתורת חליפין דוקא א"כ היה בדין שאין האשכה מתקדשת בקרקע דהא ילפין לה קיחה משדה עפרון, ואי ס"ז דשדה בשדה לא מיקני אלא בחליפין הא קי"ל דאין אשנה נקיית בחליפין, הילכך על כרחך דקרקע בקרקע מטע שוה כסף הוא דנקנה וכמו שכתבתי שם בארכיות: ע"כ ק"א.

בא"ד ויל דילפין מעבד עברני. וקשייא לי דכפשיטות הו"ל לשינויו דילפין קידושי אשכה לענין שוה כסף מהקישא דאתורת דהינו אמה העבריה ובאהמה העבריה גופא ילפין מהקישא דעתיה לעברני וכמו שהקשו התוספות לקמן (ודר ע"ב) בר"ה מעירא דדינא לענין עיקר קדרשי כסף ותירוצים לא שייך כאן, ולפי"ז לא הוה שייך כאן קושיות התוס' אמא איצטראיך

דף ב ע"ב

תוספות בד"ה א"י נמי וכור וקשה דא"כ חיל' לאתובי השדה אשר קנה אברהם עכ"ל. כבר צוחו קמאים דקמאים בפרושים שונים, ~~ש~~ ולענ"ד אין לשון הוספות ממשע כפירושם. והנראה לענ"ד לפרש רמשמע להו להתוספות דהא רק אמר א"י נמי שדות בכסף יקנו ולא ניחא ליה טפי בקרוא קמא להשדה אשר קנה אברהם דכתיב באורייתא, אלא על כרוח המשמע לכ准确性 משום דמקרה קמא הווצרך לאתובי [על ידי] גוזה שוה דקיחה קיחה מש"ה קאמר א"י נמי אפילו בלא גוזה שהוא דקיחה אתי שפיר דاشכחן מיהא בכסף איקרי קניין, ואפילו למאן דיליף עיקר קידושין מקרה דאן בכסף אתי ליה שפיר דקתני לשון נקנית, והינו דקשיא להו מעיקרא דאי"כ טפי הר"ל לאתובי מכסף מקנתו שכותוב בתורה, ועוד דקידושי בכסף לפנין מאמה העבריה. ועל זה מוכrhoים לתrix ולומר משום דברי לאתובי קניין דשודה, והינו על כרוח משום דאף למאי דקידושין ~~ש~~ לפנין מכבי יקח איש אשה וא"כ איכא למיטיע דזרוק גודלה נקנית בכסף דasha הינו גודלה כדפרישית נבריש מכילתן] משא"כ קטנה אינה נקנית בכסף וטפי הול' למיתני האיש קונה את אשתו דמשמע בין גודלה בין קטנה, משא"כ מעיקרא דלא ס"ד גוזה שוה דקיחה קיס"ד דקידושי בכסף לפנין מאין בכסף דעיקר קרא בקומה כתיב כמו שיבורא א"כ אין מקום להகשות וניתני האיש קונה כין דהשתא נמי לייכא למיטיע, כן נראה לי:

גמר אבע"א א"י תנא קונה ח"א אפילו בעל ברחה. הנראה דआ"ג דליך למיטיע כל בשום סברא שתהיינה בנות ישראל הפקר אפ"ה לא שייך למיתני האיש קונה כין דהאי לשנהו משמע בעל ברחה. מיהו לפ"ז לאathi שפיר מה שכותבו תוס' בד"ה א"י חנא לענין דקתני האיש מקדש. ואפשר כיון דהתם לא נחתת כל לאשמעין דיני קנית האשה אלא דין קידושין ע"י שליח מש"ה לא דק כלל בלישנא משא"כ הכא דקתני עיקר דיני קניין, כן נראה לי. ~~ש~~ ועיין בספר עצמות יוסף שמספר הסוגיא לענין תלה ונתקדשה ע"ש בארכות וכ"כ הרשב"א ז"ל בחידושיו בד"ה תנן:

שם והוא רתני אחרונג שוה בו. סוגיא זו מבוארת אצל בתקלית הביאור עם כל דברי התוס' בפ"ק דראש השנה [י"ד ע"ב] כי שם מקומו:

דף ג ע"א

גמר מנינא דרישא למעוטי מא. א"ג דבריושלמי מסיק עלה דמתניתין רבי חייא אמר לא סוף דבר שלשנן אלא אפילו אחד מהן אפ"ה סבר תלמודא דין דלא איצטריך למיתני מנינא משום הכא כדשכחן נמי בכהלו מתניתין דפירקין דקתני עבר בעברי נקנה בכסף ובשטר עבד לנענין נקנה בכסף ובשטר ובחזקת ובירושלמי רבי חייא מימרא דעתפה לא נחתת למנינא.

ריש"י בד"ה למעוטי חופה שם מסרה לו אביה לחופה. הנראה דהא דמספר בכח"ג ולא בגדרה שכונת הבעל לחופה לשם קידושין הינו משום דקרה דילפינו מיניה חופה כתיב

א"כathi שפיר דאכתי לא (הו) [הוה] מצין למילך עבר עברי מנוקין בגלי מילתה וכסף דכתיב לענין גרעון היינו שהוא כסף, ועל זה מסקו שפיר דאיצטריך קרא דישיב בעבר עברי לאوروוי דלא ניליף כלל מנוקין לעין מיטב, אלא דלפי"ז לאathi שפיר תירוץ שני שכתבו התוס', ויש לישיב וצ"ע:

גמר האשה נקנית מאין שנא הבא רתני האשה נקנית ומאי שנא התם רתני האיש מקדש. ופרשי" דיתני הכא האשה מתקדשת. וקשה דלפי לשון המשנה מעיקרא הול' לאלתוקה דניתני האיש קונה, וכבר הרגיש הרשב"א ז"ל בחידושי נ"ב ע"ב דה ונתנן בזה ע"ש. ולענ"ד נראה ליישב דודאי לא שייך להקשות כלל נתני האיש קונה דא"כ היה צריך להאריך ולומר האיש קונה את האשה כמ"ש הרוא"ש והרשב"א ז"ל וקי"ל לעולם ישנה אדם דרך קצורה אבל האשה נקנית משמע דהינו לבעה, אלא נראה דעיקר הקושיא בזה דלמא דמשני דקידושין ~~ש~~ לפנין מכבי יקח איש אשה וא"כ איכא למיטיע דזרוק גודלה נקנית בכסף דasha הינו גודלה כדפרישית נבריש מכילתן] משא"כ קטנה אינה נקנית בכסף וטפי הול' למיתני האיש קונה את אשתו דמשמע בין גודלה בין קטנה, משא"כ מעיקרא דלא ס"ד גוזה שוה דקיחה קיס"ד דקידושי בכסף לפנין מאין בכסף דעיקר קרא בקומה כתיב כמו שיבורא א"כ אין מקום להקשות וניתני האיש קונה כין דהשתא נמי לייכא למיטיע, כן נראה לי:

תוספות בד"ה היבמה נקנית תימה דלא תנין מנינא כי למעוטי בכסף וشرط בו עכ"ל. ~~ש~~ וללא דבריהם היה נראה לי דמלול מקום לא שייך למיתני מנינא ביבמה למעוטי בכסף ושטר דהא איכא למ"ד מאמר קונה ביבמה, לא מיבעית לבית שמאי דaicא למ"ד דס"ל מאמר קונה כין גמור מדאוריתא, ואך על גב דב"ש במקומם ב"ה אינו משנה מ"מ כיון דב"ש וב"ה אירוי בהאי מתניתין לא פסיקה אליה למיתני מי דליתא לב"ש, ומכ"ש לפי מה שאפשר לקמן (ור' י"ב ע"א) דפלוגתא דב"ש וב"ה לענין דינר ופרוטה מישך שייכא בהאי פלוגתא דמאמר קונה מדאוריתא ע"ש, אלא דבלא"ה כיון דכמה תנאי סבירי מיהא דמאמר קונה כין גמור מדרובנן ואלייבא דכו"ע קונה מיהא לפוסלה על שאר האחים *מש"ה לא פסיקה אליה למיתני מנינא למעוטי, دائ לענין דלא מהני מאמיר לגבי כולי עלמא לתפיסת קידושין הא בלא"ה כמה תנאי ואמוראי סבירי שלא תפשי קידושין ביבמה, ולגבוי שאר אחים מהני מיהא מדרובנן ולגבוי דידייה נמי הא צריכה גט, כן נראה לי לולא דברי התוספות וצ"ע:

בד"ה וכסף מנין בו וא"ת ומה צריך בו עכ"ל. למאי דלא משמע להו עכשו דציריך לאתובי בכסף דasha אקרי קניין טפי הול' להקשות דהו"מ לאתובי מכסף מקנתו לחוד דשכחן בכסף איקרי קניין, אלא דניחא להו להקשות מהנק קרא גופא דמיית השר"ס וק"ל:

זהה שווה כ�וף לא אתה אלא במה מצינו מנזקין ועובד עברי כמ"ש התוס' במתניתין ז"ה בפירושו ומה מצינו גרע מק"ו. מיהו לפי מה שכחתי לעיל במשנתינו בלשון התוספות דשה כסוף לאו במה מצינו לפנין אלא בגלי מילתא דפסטה דקרא א"כ את שפיר ודוק'

בא"ד ויש לומר רהינו כבר מחלוקת כי ש"מ דשאר דברים נקנין בחיליפין ובן הוה רגיל ר"ת כי עכ"ל.⁽⁵⁾ ותמייה לי טובא דהא מקרה מלא הוא ונوت ד, זה וזהת לפנים בישראל שלף איש נעלן חחת התועודה בישראל אלמא דוקא בישראל נהוג חיליפין ולא בעכו"ם, וצ"ע לישוב שיטת ר"ת. מיהו עיקר קושיתו על שיטת רשי"י מההיא דמכסף מנקתו, אפשר דמהכא לפינן מדאוריתא דכי היכי דין עכו"ם קונה עבר בחליפין ה"ה לכל מיל. והא בישראל אין קונה עבר עברי בחליפין, יש לומר לדלקושטא דAMILתא לפין עברית ובעריה מאחרת משא"כ נמכר לעכו"ם לא שייך למילך בהכי קושית מהרש"א. עוד יש לומר דמכסף מנקתו לאו למעוטי חיליפין לחוד ATI אלל למעטני נמי שאר קניינים שאין עכו"ם קונה אלא בכסף ולא במשיכה ובשטר, ולענין קושיא ראשונה שהקשו התוס' משמעתין נראה לי לישוב דהכא לאו משרה עפרון לפין דא"כ תיקשי האיך יפלין פרוטה הא שדה עפרון בארב עמות שקל כסוף קנה אללא על כריך שלא משרה עפרון בעין למילך אלא בגורה שוה דקיחה יפלין שפה ר"ת דאפילו למא דס"ד מעירא כלחו בישראל, ומכ"ש לפירוש ר"ת דאפילו לא עיקר גורה שוה אינה אלא לענין דקיחה אירוי בכסף אלא דס"ד דחליפין בכלל לשון כסוף הוא א"כ מיעקר לא קשה מידי, וצ"ע ודוק'

קונטרס אחדרו [1]

תוספות בר"ה ואsha כפחות משותה פרוטה כי והוה רגיל ר"ת לשולה הרשותה ביד עכו"ם והיה מקנה בחליפין, ואף שuper ואפר אנכי תחת רגלי ר"ת, מ"מ למדוד אני צרייך הייך אפשר לומר כן כיון דכתיב בהדייא וזהת לפנים בישראל חחת התועודה בישראל משמע דוקא בישראל ולא בעכו"ם. ורוחק לומר דהו כמו מיעוט אחר מיעוט לרבות דאדרכה אי הוי ATI לילופותא איצטראיך תרי מיעוטי חדא למעט ישראל מעכו"ם וחדא למעט עכו"ם מישראל, וא"כ יש לפפק על דברי ר"ת ז"ל. וכתחתי לבאר דמההן ראות שהבי"א ר"ת אין הדבר מוכרע. וענין מה שאכתב עוד لكمן (דף ח ע"א): נ"ב ק"א.

דף ג ע"ב

תוספות בא"ד וא"ת א"כ כיון דפסיטה לנו כי אמא א"צטראיך קרא כי תיפוק ליה כי הקישה הכתוב לאחדת עכ"ל. ולולי דבריהם היה נראה לי כיון דבאה נמי לא ידען דין נקנית בחליפין אלא מסברא דכפחות משותה פרוטה לא מנקニア א"כ לא שייך למילך אמה העבריה בהקישא כיון דההט לא שייכא הר סברא דנהי דק"ל אין הקיש למחזה ז"ה הינו بماי דכתיב בהדייא אבל לא بماי דיליפין מסברא כמו

בנערה את בתיה נתתי לדריטה בכתובות נמי ע"ב מקראי טובא.

ולקמן בעיקר מירא דרב הונא אבואר יותר בעז"ה:
רש"י בר"ה מה שדה וכו' דכתיב וישלוף געלו והתם שדה הוועכ"ל. ויש לדקדק א"כ אמר במשמעות דס"א דasha מנקニア בחיליפין מכתיב החתום נורת ד, ז' וגם את רות אשת מחלון קנית לי לאשה. ונראה משום דההט לא היה הנקניין בין ברוצע לרות אלא בין ברוצע לגואל משא"כ לענן השדה ATI שפיר דاع"ג דמשמע הדשדה היה ג"כ של רות מ"מ כוון דהגואל היה הקרוב ווואי לירש את מחלון היה השדה ברשותו אלא כיוון שהיא לרות שיעבוד כתובתה מיקרי נמי שדה שלה, כן נראה לי:

תוספות בר"ה ואsha כפחות משותה פרוטה כי וקשה לר"ת דא"כ פשתה ידה וקיבלה כי עכ"ל. ולולא דבריהם היה נראה לי לישוב שיטת רשי"י דמכל מקום כיון דסתם אשא לא מיקדשה בפחדות משותה פרוטה והינה נקנית בחליפין ATI על כריך גורה שוה דקיחה קיחה לא אירוי מחליפין ומהאי טעם לא מהני אפילו פשתה ידה וקיבלה ובזה נתיישבה ג"כ קושיא השניה. ומה שהקשו מהזקה ושטר יש לומר כיון דמסקין הכא דאשה לא מנקニア בחליפין ATI על כריך גורה שוה דקיחה קיחה לא אירוי כל דנילוףASA משדה אלא עיקר גורה שוה לא נאמרה אלא דלשן קיחה אירוי מסכף. ואף למאי דס"ד מעירא לא עיי למימר למעטי חזקה דלא נילוףASA משדה שוה דאיכה למייר דבלאי"ה פשיטה דאינה נקנית בחזקה כדיליפין בירושלמי זיהלה אן ובבעלה בבייה נקנית ואינה נקנית בחזקה, ואף דתלמידא דיזן לית ליה האי מיעוטא אלא מייעוטא דובעלת למעטי אמה העבריה אתה זרכ"ט ע"ב הינו למסקנא דהכא לא איצטראיך למעט חזקה כיון דבלאי"ה גורה שוה לאו לכל דיני קניין אירוי. ולא איצטראיך נמי למעט חזקה דלא נילוףASI בקיון משפחה כנענית שאינה נקנית בבייה כדמנסקין לקמן זרכ"ט ע"ב רתלמודא [דיזן] לית ליה האי ק"ו כדמנסקין לקמן זרכ"ט ע"ב דשאניASA שקניתה לשם אישות, כיון נראה לי לישוב לשיטת רש"י. ועוד נראה לי שלא שייך חזקה דעבדות באשה, וחזקה דירושלמי הינו שהחזק ביה ע"י שכנסה לרשותו והינו חופה, ולפי"ז כיון דהכא אליבא דרב הונא אבואר יותר להזקה קונה לא שייך למעט חזקה ודו"ק:

בא"ד לכר נראה לר"ת כי והכוי פירושא ואמא ה"ג כי בשיש באותו חיליפין שוה פרוטה כי עכ"ל. וקשה לי לפאי"ז אמא דאמירין הכא לרוב הונא דאמר קופה קונה אתה למעטי חיליפין, דהא מסקין דלא קתני אלא Mai דכתיב בהדייא וא"כ Mai פסקא למעטי חיליפין טפי מחופה לעולם אימא לך דחליפין קוניין באשה ואפ"ה לא קתני לה משום דלא כתיבא בהדייא

(ג) בית מאיר או"ח סימן תמא סעיף א:
(ד) שואל ומשיב מהדור"ק ח"א סימן קמד ד"ה בשנתה. מהירוש"ם ח"א סימן ז' ד"ה ומ"ש כתרא"ה, סימן קללה ד"ה ומ"ש כת"ר, ח"ז סימן קפ"ד ד"ה ומ"ש עמ"ש. מפרש הים ב"ק ר"פ החובל אות ב:

יוסי (בר רבבי) ראית ליה קטנה חולצת בפערות דאי לרבי מאיר דקיל'ל כוותיה דין קטנה חולצת עד שתבייא שתי שערות א"כ לא שייך חוליצה באמה העבריה דבלא"ה יוצאה בסימני, ומכך"ש דאת שפיר טפי לפמ"ש התוספות ביבמות ור' קיה ע"ב ד"ה קטנה בשם הירושלמי בשם פ"ב ה"ז דאפילו לר' מダamer מקשין אשה לאיש הינו מדרבן והקישא אסמכתא בעלמא ובידיעד חוליצת קטנה כשרה, כן נראה לי. ובחנוך דבריה מקשין אשה לאיש הינו מדרבן והקישא אסמכתא מתקוואת וככלים, כן נראה לי נכוון לו לא שהתוספות לא כתבו כן אלא לעניין הפקעת איסור ולא לעניין ממון, והוא דברינו למילך לקמן ור' ע"ב דתתא אשה נקנית בכספי מק"ז דאמה העבריה הינו משומש דאשכחן כסף שקונה בכל מקום ועודדקני אשה הרוי נמי איסורה דעתה ביה ממון, והוא איזטריך נמי לקמן ור' ע"ב למעוטי אמה העבריה שאינה נקנית בבייה דלא תיתיב בקי"ז מיבמה הינו משומש דהיבם קונה את היבמה נמי לעניין ממון, כן נראה לי לו לא שהתוס' תירצ'ו בעניין אחר ודבריהם צ"ע ואין להאריך:

גמורא בכוף מנא לו, לכוארה נראה מסתימת לשון הגמרא ומה שפירש רשי' לקמן בדף הסמן ור' ע"ק גבי ותנא מייתי לה מהכא דהא דמקשין הכא בכספי מנא לו ויליף לה ר' יהודיה משמיה דרב מאין כסף הינו דעיקר קידושין יליף מהאי קרא ולא אסקי אדרעתיהו גזירה שווה דקיהה קיהה^(ז) או אפשר לד"ל דמגורה שוה לחוד לא מצין למילך כלל עיקר קידושי כסף משומש דכתיב כי יקח איש אשה ובעללה דמשמע עד דמקדש והדר בעיל כדאמר רבי יוחנן לקמן (ר' ט ע"ב) ודרשה דבעולת בעיל נמי לא משמע فهو דמוקי לאיך דרשה דלקמן מש"ה איזטריך למילך מאין כסף דבאהי קרא לא כתיב ביה א"כ משמע דבכספי לחוד נקנית ועוד יציאה דכוותה ממעט והינו דומיא דיציאת אדון דהינו בכספי לחוד, משא"כ תנא דברייתא דיליף מגורה שוה דקיהה קיהה לא חיש להאי פירכה דמקדש והדר בעיל כדאשכחן דיליף בברייתא ביה מובעה ומסקין לקמן שלא חיש להאי פירכה וכמו שאפרשות לקמן בעזה^(ז) גבי בעורה זו שננה ורבי ע"ש. והוא דאמרין לקמן ור' ע"ב ואיזטריך למכתיב כי יקח ואיזטריך למכתיב אין כסף סתמא דתלמודא מסיק הכי דאליבא דהלהתא אכתי תרווייה צרבי ע"ש, כן נראה לי לא דמלשין התוספות בד"ה ואימה לדידה לא משמע הכי וכמו שאפרשות בסמן.

(ז) אבני מילואים סימן כח ס"ק טז ד"ה והנה:

* בדפוס ראשון [בhashmotot] כתוב ע"ז המחבר נ"ע, כל זה נרפס בטעות, שכן הקשו התוספות לקמן בפרקין, ע"ל (וע' בהגהות ברוך טעם שע"ז):

דעג'יל ק"ו מיכס וינטמו טלים נקדים צבער ע"ס ודוו"ק. יעוזן צפף גינע מ"ס מוק' נקייעזין (ק"ז ע"ה) צד"ס מלה יפמא וכוי וויל'

שכתבתי בזה בכמה דרכותין וה"ג איתא לקמן (דף ל') [מ"ז ע"א] בהא דצוח ר"ל בכרוכיא ויצאה והיתה וליכא דASHGA ביה והינו ממשום דAMILTA דתלא"ה בסברא היא כמו שנברא שם [מ"ג ע"ב] אי"ה. ועוד נראה לי דאי לאו מסוף מקנתו הי לפינן עבד עברי בקי"ז מטטלין שאין נקנין בשטר וא"ה נקנין בחיליפין כ"ש עבר עברי וליכא למיר אשה תוכיח דשאני אשה דבפחות משווה פרוטה לא מקנה נפשה והכי משמע להדייא לשנאה דבריותא דקתי מכסף מקנתו בכספי נקנה ואיינו נקנה בתורת תבואה וככלים אלמא אי לאו מסוף מקנתו הי לפינן עבד מתבואה וככלים, כן נראה לי נכוון לו לא שהתוספות לא כתבו כן ותירצ'ו בעניין אחר דריבוי קניינים ילי פינן מהקישא ולא מיעוט קניינים. אלא דען תירוצים נמי קשה אכתי אמא איזטריך בשמשעתין לימייר אה דמקשה ואמא ה"ג דasha בפחות משווה פרוטה לא מקנא נפשה ואמא לא שני בפשיטות דasha אינה נקנית בחיליפין דיליפין מהקישא דהקישא שווה דקיהה א"כ קיהה מיעוט קניינים, ובשלמא לפרש"י דקס"ד דנקנית בחיליפין בגורה שווה דקיהה קיהה א"כ אתי שפיר דמאי חזית למילך בהקישא אדרבא ניליף בגיןה שווה דקונה, אלא לפירוש התוספות דאפילו למאי דס"ד מעיקרא נמי לאו גזירה שווה גמורה היא א"כ קשה, ויש ליישב. ולמאי דפרישת אתי שפיר טפי ודוו"ק, ולקמן וט' ע"ב בסוגיא דכערוה זו ששנה רבי נbaar יותר:

קונטרס אחרון [ז]

בא"ד שהקשׁו בתוספות מסוף מקנתו למה לי למעוטי חיליפין דבלא"ה ידענן מהקישא דאחרת כתבי דכין דהקישא איזטריך לשאר מיל' לא שייך לומר אין היקש למחזקה כיוון דבאהש גופה לא ידענן דלא מיקנא בחיליפין אלא מסברא ובעבד עברי לא שייך הר' סברא א"כ כל חדא תיקו אדורכתא וכמו כן כתבי בכמה דוכתי מסברא דנפשאי בין לעניין הקישא ובין לעזין גזירה שווה. ולדעתי הוא דבר המתקבל אם לא היה שם סתרה בסוגיית הש"ס להיפוך: ע"ב ק"א.

גמורא למעוטי חוליצה ס"א תיהי בקי"ז מיבמה. וקשה לי דאיכא למפרק מה ליבמה שהיא איסור לאו משא"כ אשת איש דאיסור מיתה, וליכא למימר שכל זה נשים בקי"ז דיבמה אף על פי שאיסור לאו אפ"ה אינה יוצאה בגט וויצאה בחוליצה מכ"ש אשת איש הא ליתא לפמ"ש התוספות לקמן זה ע"ז ד"ה שכן פורין דפירכה הכתובה בתורה אין להכenis בקי"ז, וליכא למיר דנילך חוליצה מט מק"ז ומה גט דלא מהני ביבמה מהני באשת איש מכenisה בשטר מש"ה יוצאה בשטר משא"כ בחוליצה, ועוד מה לגט דהני בשפהה כנענית דהינו שיחورو, וצ"ע^(ז):

תוספות בד"ה ואין דבר אחר בורותה וא"ת תהא אמה העבריה יוצאה בחוליצה, נראה דקושיותם בזה אליבא דרבי

הגנות ברוך טעם

גמורא למעוטי חוליצה וכו' שכן מכניסה בשטר וכו'. נ"ג ממעלמא ממענו מ"ס מוק' נקייעזין (ק"ז ע"ה) צד"ס מלה יפמא וכוי וויל'

אלא, דעיקר הקושיא לרוב היהודים דבוני למליף מקרה מדאוריתית לאביה, ובזה יתישב לשון התוס' ודו"ק ועיין בסמוך:

תוספות בר"ה ואימא לדודה וא"ת הא על כרחך לא איזטראיך כו. כבר כתבתי דאייכא למימר דאייצטריך שפיר קרא דאיין כספ לעיקר קידושין דמקיתה קיחה איכא למימר דמקדש והדר בעיל ואפשר דסבירות התוספות דמשום הא לא הווי מקשה הש"ס בפסיות עליה דרב יהודה דלמא ר' יהודה לא חיש להאי סברא דמקדש והדר בעיל כי היכי דרכי גופא לא חיש לה או דילמא ר' יהודה אית לה קרא דבעולות בעל שנקנית בכיה לחוד כרכי יוחנן לקמן וא"כ על כרחך קיחה קיחה אתי לאשמעין דנקנית בכסף לחוד, וליכא למימר דהא דמקשה בגמור ואימא לדידה הינו למאן דלית לה דרשעה בעולות בעיל, הא ליתא דאפשר דלהאי מ"ד אין ה"ג לדידה מדאוריתא ודוקא מדורבן לאביה כדפרישת בסמוך.

מיهو קשיא לי דאייכא למימר דקרוא דאיין כספ אתה לאשמעין לקידושי קטנה דמקיתה קיחה לא מצין למליף אלא קידושי גודלהCDCתיב כי יקח איש אשה ואשה היינו גודלה ומיתורא דאיין כספ שמעיין שפיר לקידושי קטנה לפני סברת התוספות עכשו דיליפין אפילו מה שאינו במשמעות הלשון. ועוד ולמאי דלא אסיק אדרעתא עכשו דיציאה דכוותה ממעט א"כ אדרבה עיקר פשטא דקרוא בקטנה איירוי CDCתיב וכי ימכור איש את בתו ועליה כתיב ויצה חנס והיינו בקטנות שיכול למוכרה, ועוד דבהתחלת הנערותתו חן לא מיקרי אדרון זה וא"כ שפיר איזטראיך קרא לעיקר קידושי קטנה שלא מצינו לה בפירוש אם לא למאן דזריש ולקמן י"ח ע"ב בגדרו בה כיוں שפירש טליתו עליה אין רשאי למוכרה וא"כ על כרחך יכול לקדש את בתו בקטנות, משא"כ למאן דדריש בגדרו בה לשפחות אחר שפחחות ליתן לילופאת לקידושי קטנה. ומקידושי י"עד לא מצין למליף כמ"ש התוספות לקמן, וממקומו הוא מוכרע דאי"כ קידושי כספ נמי Tipok לן מהתם, וא"כ מדאיצטריך למיעט קטנה שלא הגיעה לעונת הפעוטות דانيا מתגורשת אלמא דאית לה קידושין הא ליתא דעיקר קרא אתי לשוטה כמו שכבתבי בחידושי גיטין (דף ס"ד ע"ב ד"ה וכן נרא) ועיין מה שכבתבי בפתחה למסכתא זו ובפתחה לנटבות בד"ה אמרנו אליבא דב"ש לענין קידושי קטנה משא"כ ל"ב"ה צרכא קרא, והוא דאמרין לקמן י"ד ע"ב דאייצטריך למיכתב כי יקח ואיזטראיך למיכתב אין כספ דאי מכי יקח הר"א (דרודה) דרבונה קאמר דאייצטריך אין כספ לקידושי קטנה, אייכא למימר דהתרם אמסקנא סמיך דיציאה דכוותה ממעט ומילא דבענירה איירוי וכמו שאבא, ועוד דלקמן איזטראיך ליה לתלמודא לפרש אליבא דמאן דיליפ קידושי קטנה מבגדו בה וצ"ע ודו"ק. ולפי מה שכבתבי נתישב ג"כ מה שהניחו התוספות בתימה בכתבות (דף מ"ז ע"ב) בד"ה השתא אביה ע"ש:

גמר ואימא הני מיili קטנה כו אבל נערה כו. ופירש" התוספות ע"ג דקרוא בנעירה איירוי לעולם דקדשה

בלימוד היישיבה דדקמתי עוד בשםעתין גרטין אמר רב יהודה אמר רב דאמר קריא ויצאה חנס כו' ובכתובות (דף מ"ז ע"ב) לא גרטין אלא אמר רב יהודה לחוד ולא מסיק ממשמה דבר. והיה נראה לענין בזה דודאי רב גופא לא מפיק מהאי קרא אלא עיקר קידושי כספ' וקיי אמתניתן דהכא דבכ' בכסף מൻץ ולענין דכספה דאבוהו הוי לא איזטראיך ליה לרב למיליף מהכא והיינו לפ' שיטת רשי"י ביבמות (דף נ"ז ע"ב) גבי יש חופה לפסולות דרב אית לה חופה קונה כרב הונא דלקמן א"כ לפ' זה מדאשכחן דזכי רחמנא לאב למיסטר לחופהCDCתיב את בתני נתתי והיינו בנעירה כמ"ש התוס' בסמוך א"כ ממילא זוכה האב בכתבו נערה בכל ענייני קידושין דהא איתקרו הוותה להדי' וחופה נמי איקרי הוויה לר' ולרכ' הונא ובין דאביה מקבל קידושין ממילא דכספה דידיה הוי כדארמין בסמוך, משא"כ ר' יהודה אפשר דלא ס"ל בהא כרב דחופה קונה דהא קי"ל אליבא דהכלתא דחופה אינו קונה וא"כ לא מיקרי הוויה ולא שייך למיליף קידושין מחופה בהקיא ובמה מצינו נמי לא מצין למיליף דנהי דזכי רחמנא לאב למיסטר לחופה היינו משום דבנשואין מפקעת עצמה למורי מרשות האב בעין דעתיה דאבוהו משא"כ בקידושין דאינה מפקעת עצמה לגמרי מרשות האב איכא למימר דאיה' תקדש נפשה ואיה' תשקל כספה, מש' איזטראיך ליה לר' יהודה למיליף מקרוא דאיין כספ' דאבוהו דיציאה דכוותה ממצע. ובזה נתישב לי מה שהקשו התוספות בכתובות (דף מ"ז ע"ב) בד"ה דזכי ליה שחכbero וצ"ע אמאי לא לפין קידושין מחופה, ולמאי דפרישת ATI שפיר דאי"ג דלא דר' ולרכ' הונא לפין קידושין מחופה וקרוא דאיין כספ' הינו לעיקר קידושין, והוא דמסיק ר' יהודה מקרוא דאיין כספ' דכספה דאבוהו היינו משמה דנפשיה למאי דלית לה חופה קונה, כן נראה לי. כל זה העליתי בישיבה והוספה דברים ואין להאריך ועיין עוד בסמוך. והא דמקשין הכא בכסף מൻץ ולא לפין מהקישא דאם אהorth יבואר לקמן בעזה". מיهو בירושלמי זריש להנה אין ילי' בהדי' קידושי כספ' מהקישא דאחרת ע"ש:

שם אמר רב יהודה אמר רב כו' אין כספ' לאדרון והאבל יש כספ' לאדרון אחר. בעיקר דרשה זו נראה לי מושם דאיין כספ' מיותר כיוון CDCתיב ויצאה חנס אלא על כרחך דሞיצאה חנס לא הוה שמעין אלא שע"י סימניין ויצאה חנס ואין צורך להזכיר ולגרוע דמי המכירה אבל אכתי ס"ד כיוון דמעות הראשונים ניתנו נמי לקידושין כדאיתא לקמן נ"ט ע"ז א"כ יוחזו מיהו להאדון דמי הקידושין שהרי ע"י כך מרווחת לקבל כספ' קידושין מאחר, מש' א"ה כתיב אין כספ' דאפילו מכסף קידושין אין צורך להזכיר לו וא"כ ממילא שמעין דאייכא בעלמא כספ' קידושין, כן נראה לי נכוון:

גמר ואימא לדודה. נראה דאפשר דאמתניתן דהא בזוכה בקידושי בתו לא שיק hei קושיא דאפשר דאפשר דאי"ג מדאוריתא לדידה ומדרבנן הוי לאביה כמו מזיאה משום איכה

בדאמרין הכה. והשתא את שפיר הא דמתקין הכה ואימא הנى ملي' קטנה אבל נערה תקדש **אייה נפשה דאעג' דקרו** בערעה אירוי אפ"ה אית לן למיר דאיירוי דקרשה בקטנותה דוקא דבערעה היא ולא אביה והיינו משום דנקיש הויה ליציאה דכתיב ונתן בידה, כן נראה לי נכן:

תוספות בר"ה ואימא הנى ملي' קטנה כי וא"ת הא לקטנה לא איזטראיך קרא דהשתא זבוני מובין לה כו עכ"ל. כתבו כן לפ" שיטח דלעיל דLOOR יהודיה אמר רב נמי נפקא ליה עיקר קידושין מkickה קיחה ואין כסף לא איזטראיך אלא דהו דאבה משא"כ לפי מה שכותבי דאין כסף אתה לעיקר קידושין דמקיחה קיחה איכא למימר דמקדש והדר בעיל או כהפרישת בסמוך דאתא לעיקר קידושי קטנה א"כ אין מקום לקושיתם. אלא דאך לפ" שיטח קשייא לי מיי מקש דלקטנה לא איזטראיך דהשתא זבוני מובין כו', דaicא למימר דאייטראיך קרא היכא שכבר מכירה בקטנותה ויצאה בגירושון דתו לא מצי לモורה למ"ד אין רישי לモורה לשפחות אחר שפחות ולайдך מ"ד דדריש בבגדיו בה שלא מצי לモורה לשפחות אחר אישות נמי איזטראיך קרא היכא שנתקדשה ונתרגרשה מן האירוסין דיכול אביה לחזור ולקדשה ע"ג שלא מצי מובין לה, ויש לישוב ודוו"ק:

בא"ד הא לקטנה לא איזטראיך קרא דהשתא זבוני מובין לה כו. וקשה לי הא שפיר איזטראיך קרא אפיקו בקטנה שהרששות ביד אביה למסורה לקידושין ולאסורה לכל העולם דממעשה ידיה לא מצינן למילך הא מילתא דאיסורה ממונוא לא יליפנין כדאמרין בסמוך. ויש לישוב דבאה ודאי סבר התוספות דיליפנין מייעוד היינו לענין שהוא הכסף שלו, כן לא מצינן למילך מייעוד היינו לענין שהוא הכסף שלו, כן נראה לי ודוו"ק:

בא"ד וא"ת הא אמרין פרק נערה כי ומאי ראייה אימא הנى ملي' קטנה אבל נערה לא עכ"ל. ולענ"ד לא קsha מידי דהთ אליבא דרב הונא אמר רב קיימין וכבר כתבתי לדלシtet רשי"י רב נמי סבר כרב הונא דחוופה קונה וא"כ מיקורי הויה ומילא למסקנא דהכא דיציאה דכוותה ממעט מוכחה זוכה בקיודושין כסף וא"כ איתקוש הויות להדרי ויכול למסורה לחופה אע"ג שמובללה מלאלכתה. מיהו למסקנא דהთ אמר שפיר אפיקו למ"ד חופה אינה קונה מטלת דלקטנה לא איזטראיך קרא והשתא זבוני מובין לה, כן נראה לי לישוב שיטת יש"י, אלא דבלאי"ה משני התוספות שפיר דעל כרוח החופה היהת בגדלות וא"כ היהת בחנק, אלא זהה לא יתכן לפירוש ריבינו שמואל שהביאו התוספות בכתובות (דף מה ע"א) דבמוציא שם רע ונכנסה לחופה ולא נבעלנה נמי בסקילה, ולפי"ז צ"ל כהפרישת ודוו"ק:

בקטנותה עכ"ל. וקשה לי Mai דוחקון לאוקמי קרא בהכי כדי להקשות. ועוד יש לתמונה היאך אפשר לומר דקרא אידי שקדשה בקטנותה והא כתיב בריש דקרו כי יכח איש אש oaשה דקיא הינו דוקא גדולה, ועיין בזה בחידושינו למלך דר' ע"ב בלשון התוספות בר"ה כל הכוועל ותמצא נחת מזה ומזה.תו קשיא לי במאי דמקשין הכה נערה נערה דאית לה יד תקדש **אייה נפשה** ואיה תשкол כספה ומסקין מקרא דיציאה דכוותה ממעט וכספה דאבה וא"כ על כרוח דאין לה יד לקידש עצמה דאי ס"ד דמקשנה נפשה תיקשי להיפע השטה איה מקדש נפשה אבוה שקליל כספה, ואפיקו את"ל דמה לא קשיא דaicא למימר דאבה מינה דידה קא זכי אם כן לא הווי משני הש"ס אה דאבה מילתה מקריא יליף ולמלך (דף מג ע"ב) פלגי ר' יוחנן וריש לקיש בקידושי נערה דLERİSH לקיים היא ואביה מקבלין קידושין ולרבי יוחנן לבו"ע אביה ולא היא ושקליל וטרוי הש"ס טובא בטעמה דרי יוחנן וכולחו מסברא ולא מיתי מקרא דהכא. והנרא להענ"ד לישוב הרא מגו הדא דסוגיא דהכא ודלקמן בפ"ב אהדרי איתמרו וכי הדדי מישך שייכו, דודאי אי לאו מסקנא דהכא דיציאה דכוותה ממעט היה מההכרה לומר דנעורה מקדשה נפשה כיון דאית לה יד לענין גירושין כדכתיב כי יכח איש אביה ואפיקו נערה במשמע וכתיב ונתן בידה, ונהי דקייל"ה היא ואביה מקבלין גיטה הינו לבחר דקים לנ דאבה מקבל קידושין ומהאי טעם אמרין דמקבל גיטה דאיתקווש יציאה להויה אבל אי לאו קרא דאבה מקבל קידושה היהי אומר דברין בגיטין ובין בקידושין היא ולא אביה מזכטיב ונתן בידה בגיטין ואיתקווש הויה ליציאה, וא"כ הנה טעמי דאמרין בפ"ב אליבא דריש לקיים ורבי יוחנן לאו מילתה היא דהא דמשנין התם קידושין דמקעת עצמה מרשות אביה אביה ולא היא קשיא לנ בקידושין גורידא بما מפקעת עצמה מרשות אביה הא אכתי זכי בה בכל שבח געורים חוץ מהפרט נדרים ומאי עניין איסורא לממן ואה דמשנין נמי התם קידושין דמדעתה אביה ולא היא אדרבה אית לן למימר כיון דמדעתה היא ולא אביה כי היכי דליהו הקישא דויצאה והיתה לממרי, אלא על כרוח דשקלא וטריא דלקמן דפ"ב אמסקנא דהכא קאי לבחר דקים לנ דיציאה דכוותה ממעט דכסף קידושין לאביה אפיקו בנערה וא"כ שפיר קאמר ר"י דיש לחלק בין קידושין לגירושין מפקעת עצמה מרשות אביה והיינו לענין כסף קידושין גופא שיש לו בהן זכות ואינה רשאה להפסידו, ולאידך שינוי נמי מסיק שפיר קידושין דמדעתה בעין דעת אביה כיון שכסף קידושין שלו מסברא דמי שהכסף שלו יש לו זכות לקבל הקידושין

הנחות בריך טעם

שם גمرا ואימא ה"מ קמנה וכו' ואשה דקרא הינו דוקא גדולה וכו'. נ"ג יעון כספי סוג' דלמג"ן על הטול פלטת מ"ל כד"כ וממו גס ציינס כי' כליט כסוכג נס קלהה, לה"פ ספיק קעינה, יעון יצומות (דף ק"ט ע"ג) מסקה צין גדולה צין קעינה ויעון יצומות (דף ק"ט ע"ג) צינול קעינה מ"ל מסקה וכו': ריב"י מומל וכו':

הא ליתה בכחיה"ג שפיר ילפין מהפרת נדרים לנתרסה נתגורשה נתורקה רשות לאב. ובכחיו מיתרצת נמי הא סוגיא דפרק אלו נערות (דף מ' ע"ב) דוק ותמצא. והא דמקשין בסמוך וכ"ת נילך מבושת ופגם או מקנסא ולא תיקשי לדבר התנא אמר ורב, הינו מושם דחתם איכא למימר דשאני מעשה יהה כיוון לקטורה בגויהו פשיטה היה דלא מצין למילך מקנסא ובבorth ופגם, כן נראה לי נכוון ודורי'ק:

תוספות כ"ה וכי תמא נילך מבושת ופנום תימה כי הא בושת ופנום גופא לא ידעין שכן לאב אלא מקידושין כי עכ"ל. ולכאורה היה נראה לי לישב קושיותם, ודאי בושת ופגם ילפין שפיר מחותפה דכו"ע מדו"ד יכול למסרה לחופה אף שהיא נערה מרכתי' את בתיה נתהי כמ"ש התוס' בסמוך והוא דלא קאמר הכא בשמעתין וכ"ת נילך מחותפה הינו מושם דפשיטה היה לחופה לא מצין למילך דשאני חופה דמקעת עצמה מרשות אביה והינו לבתר דק"ל שמעה יהה לאביה וא"כ במסורתה לחופה פשיטה דאבי'ה ולא היא כיוון שמעכשו מפסיד מעשה יהה, וא"ג דאליבא הרבה הונא קיימין ולידיה אשכחן חופה של אירוסין שלא קידושין כמו שאפשר لكمן מ"מ אפשר דקרה דאת בתיה אייריה דוווקא בחופה שמורה לבאה כפשתיה דקרה ומש"ה לא מצי לאקשוי מחותפה, אבל מבושת ופגם מקשה שפיר זכין וחזין מיהא דזוכה רחמנא לחשפה אפילו למנול ומוכחה שחין א"ג שמביעה בכך אלמא דיכול לבישעה מושם בושתה ופגמה שלו וא"כ נילך מהכא לשאר שבנה נערות כגון קידושין. כך היה נראה לי לבוארה, אלא דלפי"ז לאathi שפיר הא דמסיק שני בושת ופגם דאבי'ה שייך בגויהו פרש"י זההינו במה שמורה לחופה אלמא דהכא לא לעניין החופה אייריה, אלא שראיתו בלא"ה שהרשב"א ז"ל בחידושיו הביא גירסת אחרת שאני בושת ופגם דאבי'ה נמי אית לה ערוא בגווה, ולගירסת רשי"י נמי יש לישב ודורי'ק:

בא"ד וכן נראה לי לעיל כי אבל נערה כי אבל אמת הוא שם בשתיו נערה אביה יכול לךשה כי עכ"ל. ולפי זה ודאי קשיא סוגיא דלקמן בפ"ב (דף מ"ד) [מ"ג ע"ב] דרבנן יוחנן בנערה לכ"ע אביה ולא היא וילך מסברא והכא ילפין מקרא, וכבר הארכתי בזה לעיל בשמעתין:

דף ד ע"א

תוספות כ"ה יציאה דבorth קמצעט פירש רבינו חננאל אף כאן נערה עכ"ל. ורש"י ז"ל הביא פירוש זה בכתובות (דף מ"ו ע"ב) והקשה על זה דאכתי אימא לדירה וכתב רבנן כתיקת קידושין פירש לשון זה בקושי וכאן חור בו. ולענ"ד היה נראה לי לישב שיטת ר"ח לפי מי דפרישת לעיל ג' ע"ב בתה"ה ואימא] וזה דמקשה מעיקרא ואימא לדידה קס"ר דאכתי איצטראיך קרא דאין כסף ע"ג דעתיך קידושין ילפין מכבי יקח אף"ה קידושי קתנה מיהא לא ילפין מכבי יקח איש אשה דasha הינו גודלה ומайн כסף הוא דילפין לקידושי קתנה, משא"כ

ונראה ולא הוא דאמר רב הונא אמר רב מני שמשעה בת לאביה כי תיפוק ליה מבנעורה. וקשה לי דהא ודאי איצטראיך קרא דכי ימכור למצוות מציאותה דלא הויל לאביה כדמשמע בכתובות דמציאותה לאביה אינו אלא מדרבן משומם איביה, וכן פירות מנכסים שנפללו לה מבית אבי אמה קתני התם במותני (דף מ"ז ע"ב) דאבי'ה אינו אוכל פירות בחיה וליכא למימר דהיא גופה קשיא ליה לתלמודא אמר אינו אוכל פירות בחיה, דא"כ מי שיאטה דרכ הונא אמר רב הכא טפי הויל לאקשוי מותני, ואפשר דניסיה לתלמודא טפי להקשות דרכ אדרב. מיהו למאי דפרישת לעיל דרכ גופא לא ילך מאין כסף אלא עיקר קידושין אבל במאי דכספה דאבי'ה רב יהודה גופה מסיק לה ממשיה דנפשיה א"כ הדרא קושיא לדוכתא הדוויל לאוותבי מותני, אלא על כרחך דלאו כל שבנה נערום הי לאביה אלא מי דמסתבר טפי א"כ מדרב הונא נמי לא קשה דאיצטראיך קרא למוטי פירות ומציאותה. ואפשר דמותני לא מצי לאקשוי דאפשר דק"ל כרבי יוסי בר יהודה דאמר התם [מ"ז ע"א] האב אוכל פירות בחיה בתו, וא"ג דמסקין התם דהינו מדרבן הינו לפי המסקנה שלא דרישן בענוריה בית אביה לכל שבנה נערום אבל למאי דקס"ד עכשו אפשר דהו מדאוריתא מש"ה מקשה מדרב, ומשמע לתלמודא דמסתמא לא פlige רב יהודה אדרב רבייה כראשון טובא דמקשין מדרב אכללו אמרוראי, כן נראה לי:

שם וכ"ת נילך מיניה ממונה מאיסורה לא ילפין. א"ג דבעולם לפין ממונה מאיסורה מדאוריתא, הכא לא משמע ליה לתלמודא דמשום זהה אבל יכול להפר נdry בתו תהא קנייה לו למורי. ותדע שהרי הבעל אף שיכל להפר נdry אשתו א"ה אינה קנייה לו לכל דבר ואפי'ו מעשה יהה לא הויל [לטבלי](#) מדאוריתא כמובא ועיין בחידושינו בכתובות נמי ע"ב ד"ה הא:

שם וכ"ת נילך מיניה. כבר צוחחו קמאי דקמי דא"כ הדרא קושיא לדוכתא מדרב הונא אמר רב אמאי איצטראיך למילך מכבי ימכור איש את בתו לאמה נילך מחותפה נדרים. ויש מחרצין דבאמת אדרב הונא גופא מקשה, אלא שהחותס' פרק אל נערום (כתובות מ' ע"ב בד"ה דאי) כתבו להדי'ה דלא משמע הני. ולענ"ד אי אפשר לפреш כן דוא"ד אדרב הונא גופא לא קשי' מידי דaicא למימר דגלי קרא דכי ימכור דלא נילך מהפרת נדרים אתה למוטי פירות ומציאותה כדפרישת בסמוך. אמן לענ"ד יש לישב בפשיטות דדורא למאי דקס"ד מעיקרא דפשתא דקרא דבענוריה בית אביה אייריה מכל שבנה נערום מקשה שפיר מדרב הונא אמר רב, אבל למאי דבעי' למימר עכשו דבחפרת נדרים כתיב אבל דילפין מהפרת נדריםתו לא קשי' לך מדרב הונא אמר רב דהא איצטראיך קרא דכי ימכור איש למילך דאפי'ו בנערה שנתארסה א"ה מעשה יהה לאביה, דאי מהפרת נדרים לא ילפין לאוותה וזה לעניין הפרת נדרים נפקא לה מרשותה דאבי'ה כדארין בסמוך משא"כ לעניין קידושין לא שייך לממר כן, מי אמרת לענין קידושין נמי איצטראיך לנתרסה נתגורשה

ונכתב אן כספ', וטפי הר'יל לשינוי רמאן דמפיק ויצאה חנים לימי בגורות סובר כהאי תנא דמוכרה לשפחות אחר שפחות מש"ה איצטריך קרא לימי בגורות אבל רב דיליך אין כספ' לעניין קידושין סובר כי האי תנא דאי מוכראה לשפחות אחר שפחות ומילא דכיוון שלא הדרא מזודבנא אין יכול למוכרה כלל בימי נערות ולא איצטריך קרא לבוגרות חדר גופא הווא, אלא ע"כ לקידושין אתה כינן לאף אם נאמר שיכול למוכר בתו נערה היינו שכורה וויצאה מיד כרמשמע מסוגיא דערכין וא"כ אכתי לא איצטריך קרא לבוגרות, יש לישב ודוו"ק:

שם מתקיף לה מיר בר רב אשוי ולאו ק"ז הווא ומה סימניין בו. נראה דהה דהו"מ למייר מה שנימ וויבול וכספ' שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון בגורות לא כ"ש וחדא מיניהו נקי. ובזה נראה לי לישב מה שכתו התוספות דהה בחומשי נקי. נראה דהה דהו"מ למיינט אלו ימי נערות ולכאורה ויצאה חנים וא"ת ברישא הו"ל למיינט לאו ימי נערות ולכאורה יש לתמהה דלעיל בגופא דברייתא הו"ל להקשות כן, ולמאי דפרישית יש לישב דוחאי אגופא דברייתא לא קשיא להו דייכא למייר לה יותר פשות נקייט ברישא ואילו לא נאמר קאמער דאם לא נאמר אין כספ' היחי אומר דויצאה חנים אהא לימי בגורות כמ"ש מהרש"א ז"ל בשם הר"א מזרחי ז"ל על רש"י בחומש, אלא דעתיך קושית התוספות לפי המסקנה דאפיילו אם לא היה נאמר אין כספ' לא הו מצי לאוקמי וויצאה חנים לימי בגורות דבגורות לא איצטריך קרא דק"ו הווא משנים וויבול וכספ' אלא על כרךך דעתך לעיקר זבינה דאיילונית וא"כ ברישא הו"ל למיתני וויצאה חנים אלו ימי נערות שהיא דרשה יותר פשותה:

דף ד ע"ב

גנרא ותנא מיתוי לה מהבא רתניה כי יקח בו והלא דין הווא בו. וא"ג דלמאי דמסקין בסמוך דעתיך קידושין לפינן מאין כספ' וגורה שוה וכי יקח לא אתא אלא לאשמעין דהיכא דיבבה איהו לדידיה וקידשתו דקידושין לא הו קידושין אפ"ה אמר והלא דין הוא לשקל ואטריא בעלה דאפיילו לעניין עיקר קידושין בעי קרא ולא לפינן מק"ו וכ"כ מהרש"א. מיהו כל זה לשיטת התוספות לעיל בדף הקודם דתנא דברייתא ורב יהודה אמר רב לא פלייג, אבל לשיטת רשי" שכתוב לעיל דתנא דברייתא לית ליה דרשה דאין כספ' [מ]פשטה דlisna דרישא דלקיים. ואן, והוא דאמרין בסמוך וצרכא סתמא דתלמודא מסיק הци דלקושטא דמלחתא בעין תרי קראי א"כ בלא"הathy שפיר בפסיות. ולפי מה שאפרש בסמוך נ"ה ואיצטריך דהא דס"ד דהיכא דיבבה איהו לדידיה וקידשתו הוי קידושין היינו דוקא לבתר דיליפין עיקר קידושין מוציאה חנים כמו שאפרש בטעמים

הגנות ברוח טעם

פעמלו ממו פיליכם מ"ס סטום' קידוצין (דף ט"ז ע"ג) דס"ה מס' פסימינס כו' מה נקניאס ווינט וכספ' סקן מוילען גענד ענבר, ול"ל כוון דלט ציין גנרטם למ"ט פיליכם סק"ל. הילן מהן וו מוכנעם סק' דף ט' פיליכם על ציין פליס צפופה. וכ"כ טום' גינומות (דף ט"ז ע"ג) דס"ה כט' מהלן כו': דפליכין מה' גמדי דלט ציין ע"ט:

עכשו דמסקין יציאה דכוotta מעט דהינו נערהתו לא מצנן להקשוט ואימא לדידה דאי' קרא למאי איצטריך הא קידושין נערה לפינן מכ' יקח, כן נראה לי ודוו"ק:

17/09/2018 8:08
בא"ד כגון בשרות אדון אם הויה שם כספ' כי עכ"ל. פי' די לאו דגלי קרא וויצאה חנים א"כ אפילו בימי נערות היהה צריכה מדינה לצאת בגירען כספ' וליתן הכסף לאדון שויצאה מרשותו וכן כז ביויצה מרשות אב. ולא ידעתי למה נדחק מהרש"א ז"ל לפרש דאייצה בקטנותה קאי וכותב שכן מבואר בלשון רשי" בכתובות בשם השאלות, ולאחר העיון ליתא שם וזה שכתו התוספות וכן משמע לשון הקונטרס הינו דפירושו כאן כמו שם בשם השאלות, וזה הגירסה נראה לי עיקר:

בגנרא א"כ למא קרא א"ן כספ' כי ומما' דרישין הביא כו' ואע"ג דבכמה דוכתי כתיב אין מלא ולא דרישין מ"מ

הכא דכולה קרא יתרא שפיר הווי מצי למכחן אין כספ':
שם וא' אשמעין מעשה זיה דקא מיזונא מיזיה. ואע"ג דאין האב חייב במעות בתו מדאורייתא מ"מ כיוון דאוורחא דAMILITA דקמיתזנא מיניה שדריך האב לוון את בתו שפיר איצטריך קרא וכ"כ התוס' פרק השולח (גיטין מ"ז ע"ב דה ולביבת). מיהו נראה לי לולא דברי התוס', דהיכא ה"ע אי אשמעין מעשה זיה לחוד הו"א דוקא היכא דמיתזנא מיניה דבכחכי איירוי הקישא בקרא דומיא דמתיזנא, אבל השטא דכתיב נמי גבי קידושין לפינן שפיר דאפיילו היכא שלא מיתזנא כינן דASHCHAN דזוכה האב בכל עניין, ובקידושי לכתובות (דף מ"ז ע"ב בד"ה וא"ת) הארוכתי ע"ש:

שם אלא הכא חד גופא הוא כי נפקא בנערות בכונרת מא' בעיא גביה. יש לי לדקדק במסכת ערכין [כ"ט ע"ב] פלייג רבי ושמואל במוור שדהו בשנת היובל לרוב המכורה וויצאה ושמואל אמר ק"ז המכורה כבר יוץאה כו' ומוקשה הש"ס ורב לית ליה ק"ז והחניא יכול המכורה אינו דין שלא תמכר ומשני מכורה כבר יוץאה שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר ומ שני הש"ס החט הדרא מיזדבנא הכא לא הדרא מיזדבנא, וכותבו שם התוספות דההינו להנק תנאי דדורשי בגדוזה בה שאין יכול המכורה לשפחות אחר שפחות וא"כ ממשע דלהנק תנאי דדורשי בגדוזו בה לעניין שפחות אחר אישות אבל שפחות אחר שפחות מוכר ושונה וא"כ לפ"ז לרוב יכול המכורה את בתו בנערות ומילא דלא שייך לומר חד גופא הוא דהא אשכחן שפיר שמקרה סמוך לימי בגורותה. וליכא למייר דהיכא לאין תנאי ואמוראי פריך, דאתה היא גופא קשייא Mai מקשה מעירא והאי אין כספ' להכני הוא דאתה הא מיבעי ליה לכרתניה ואיצטריך לדוחוקי א"כ

שם אלא הכא חד גופא וכו'. לרוב יכול המכורה את בתו בנערות וכו'. נ"ג קא' לילך הילך לרוס מיטולא למלמה' למפעה' זילס צ"מ דלטן רסאי למוכנעה דמליכ' סטמלה' זעוי מזגנעה כו' וכל סקלט ווילט גונמלט היליכ' לרוכ' וו'ק: שם בא"ד אלא ע"כ לקידושין אתה וכו'. נ"ג ז"ל וו' ליטט כוון דלט' הס נלממר וכו'. ומזה סאלפק נסיטס בכליו וו' ליטט כוון צפטעומ': שם מהקוף לה מיר בר אשוי וכו' נראה דהה דהמ"ל מה שנים וויבול וכו'. נ"ג

התוספות לעיל נג' ע"א ד"ה ואשה] לא שייך לומר כן, ויש לישב בענין אחר:

בא"ד הקשה הר"י מאורליאנש אכתי למה לי כי יקח בו. וاع"ג דכי יקח אצטריך להיכא דיהבה איה לדידיה וקידשו מ"מ בשקלא וטリア דבריותא דקאמר ולהלא דין הוא והינו לעניין עיקר קידושין קשיא להו דאת כי נילף מהקישא:

בא"ד ואמה עבריה נפקא לנו לKNOWN מוהפהה כי עכ"ל. כבר כתבתי דהתוספות לשיטתייה זו, אלא דאת כי יש לתמונה DAGOGFA דבריתא הוויל לפירושי הци ואין זה מהצורך לקושיות הר"י מאורליאנש רבפשיותו מצי לאקשוי כי היני דבבאי למליף מק"ו אמרה העבריה שנקנית בקסוף ה"ה דמצוי ליליף בהיקsha. ונראה לענ"ז לישב דמהקישא לא שייך למימר דasha איתקס לאחרת וגופא מדאיתקס עבריה לעברי, משום דaicא למימר APIFCA דasha פשיטה דaina ניקנית בקסוף מהקישא דויצאה והיתה כמו שאינה יוצאה בקסוף כך אינה ניקנית בקסוף ונאמר דהיקsha דויצאה והיתה בין לריבוי קניינים בין למייעוט קניינים והדר ניליף אמה העבריה בהיקsha והיקשה הכתוב לאחרות דاما נמי אינה נקנית בקסוף אלא בשטר, لكن הוצרכו לפרש דاما העבריה בגופה כתיב שנקנית בקסוף מוהפהה, כן נראה לי. ועוד דבירושלמי [הלה ב'] אמתניתין לעבר עברית מיתוי פלוגתא דתנאי אי למידין בכ"ג בהיקש בדבר הלמד בהאי הקישא דעברי לעבריה ו עבריה לאחרות בהיקש וא"כ איכא למימר דתנאי דבריותא סבר דין למידין למד מהלמר וכ"ל:

קונטר התשובה

בא"ד ויל כי עד שיתהathy פרוטו. עיין בmahersh"א. ובספר עצמות יוספ כתוב דילפין משפחה כנענית שניקנית בפרוטה ע"ש, ואך למאי דפרישית בסמוך דילפין ומה הצד מ"מ יש לפרש כן ודוק". מיהו למאי דפרישית בסמוך ATI שפיר טפי דמעיקרא לא קשיא כלל קושיות mahersh"א, דוקא למאי דבענין ליליף אמה העבריה מוהפהה משני התוספות שפיר דמהאי טעמא לא מצין ליליףasha מאמה דא"כ בענין שתפי פרוטות משא"כ לתנאי דבריתא דיליף אמה העבריה מעבד עברית מהקישא דעברי לעברי וכמו שאפריש לKNOWN בעזה"י בראש סוגיא דעבד עברית נ"ז ע"ב בגמ' ד"ה עבדן"א"כ שפיר מצין רתילהת קני נמי באמה העבריה sag בפרוטה וא"כ שפיר מצין ליליף מינה לקידושיasha, ואפלו למ"ד בירושלמי דין למד מלמד היני בהיקשה אבל בק"ז מיהא ATA, כן למידין דראן מלמד היני בהיקשה אבל בק"ז מיהא ATA, כן נראה לי. מיהו בירושלמי [הלה ב'] משמע להדייה אפילו מאן דיליף מוהפהה ליליף מינה לקידושיasha מאה דילפין מסוף הגערון שהוא פרוטה והינו טעמא דבית הילל דקידושין בפרוטה, ולפי"ז לא שייך תירוץ התוספות, וצ"ל כדפרישית לעיל דמהקישא לא מצין ליליף דaicא למימר APIFCA מהקישא דויצאה והודה ודוק":

גמר ואצטריך למכות בר וא"כ בת רחמנא ויצאה חנם הו"א היכא דיהבה איה לדידיה וקידשו הוו קידושין כי. כבר

נכונים, וא"כ מבקשת הכא שפיר בבריתא דלא לכתחזק גורה שוה דקיחה קיה ולא לכתחזק נמי ויצאה חנם ויליף כולה מילתא מק"ו דאמה העבריה ומילא דלא איצטריך ויצאה חנם למור כספא דאבהו הוו דמילא שמעין דומיא דאמה העבריה דכסף מכירתה לאביבה ה"ה לקידושי סוף דאמרנן דיו וכיוון דלא ניכתוב ויצאה חנם לא איצטריך גורה שוה דקיחה קיה דמילא ידעין דהיכא דיהבה איה לדידיה וקדשו לא מהני דמהיכא תיתי, ואדרבא בעין דומיא דאמה העבריה שהקונה נוותן להמקנה והו"ה לקידושין שהבעל הוא הקונה והאשה היא המקנית, כן נראה לי נכון, ועיין עוד בסמוך:

רש"י בד"ה נקנית בקסוף בדכתיב מכך מקנתו עכ"ל. וاع"ג דהאי קרא בעבד עברי הנזכר לעכו"ם כתיב ומסקין לנו (דף ט"ז) נ"ז ע"ב) דעדבר עברי הנזכר לשישראל לא ATI מיניה דשאני עכו"ם של קניינו אינו אלא בקסוף ונזכר לשישראל לפינן מוהפהה דכתיב באמה העבריה גופא, מ"מ נראה לי דרש"י לשיטתו דהא דפרקין לKNOWN מה לנזכר לעכו"ם של קניינו אינו אלא בקסוף הינו לישק דוקא דאית לה לעמיתך במשיכה ולעכו"ם בקסוף משא"כ לרבי יוחנן דמעות קונה בישראל ודורייש איפכא לעמיתך בקסוף ולעכו"ם במשיכה שפיר לפינן נזכר לישראל מנזכר לעכו"ם הינו מקרא דמסוף מקנתו והדר לפינן אמה מעבד עברי דאיתקס עברי לעברי וניחא לה לרשי"י טפי לפרש הבריתא אליכא דרבי יוחנן דאי ל"ר"ל דיליף מוהפהה לא הי שייך למימר ולהלא דין הוא לענין קידושין כמ"ש התוספות בד"ה מעיקרה דדינא בשני התירוצים. מיהו לר"ל לא תיקשי בריתא דהיכא דሞקי לה כהאי תנא דמעות קונה כדאיתא בהזובב (ב"מ מ"ז ע"ב) דפלוגתא דתנאי היא, אבל התוספות לשיטתייהו שכתחבו לKNOWN (דף ט"ז) נ"ז ע"ב ד"ה הויל] דהאי פירכה דນזכר לעכו"ם של קניינו בקסוף הינו בעבד עברי לחוד וקאי בין לרבי יוחנן ובין לריש לקיים ולכ"ע לא לפינן מסוף מקנתו אלא מוהפהה משום הци כתבו כאן בשעתין דاما העבריה נקנית בקסוף מוהפהה, ואפ"ה ATI שפיר דקאמר ולהלא דין הוא משום דבלאו הци לשיטת התוספות לעיל ברכ' הקודם ע"ב ד"ה ואימאן דתנאי דבריתא ורב יהודה אמר רב דלעיל לא פלייגי ואית להו דושא דאין כסף והא דדורשין קיהה הינו לענין דיבבה איה לדידיה וקידשו לא מהני, וא"כ על כרחך הא דקאמר ולהלא דין הוא לשקלא וטريا בעלמא לענין עיקר קידושין כדמשמע מסתימת לשונם ודלא כמה שכתחתי בסמוך, ודוק היטב ועיין עוד בסמוך:

17/09/2018הנפקה

תוספות בד"ה מעיקרה דדינא בר דחו מצי למייעבד ק"י משפחה כנענית כי עכ"ל. וקשה לי דaicא למפרך חליפין יוכיח דקונה בשפחה כנענית כדאיתא לKNOWN (דף כ"ב ע"ב) ואין קונה באשה, אלא דאת כי מצין ליליף במאה הצד מבנייהו משפחה כנענית ומאמה העבריה מק"ז. יש לישב דין זו פירכה דהא דasha לא מקニア בחליפין הינו משום דasha בפחות משה פרוטה לא מקニア נפשה. מיהו לפי שיטת

בד"ה ובעה כי וא"ת דנילך מגורה שוה דנקנית בכיה ב' עד סוף הדיבור. וקשה לי טובא לפि מסקנא דהכא דסתמא בתלמידא מפיק גורה שוה דקיחה קיחה לענין קידושי כסוף לאשכחן כה"ג בכל הקניינים אלא דוקא הקונה נתן להמקנה והא האשח היא המקנית עצמה והאיש הוא הקונה, ובשלמא ללו דאמר בפרק הזהב [במ"ז ע"א] דחליפין בכליו של מקנה מטעמא דמסיק התם דבבביה הנהה דמקבל מיניה גמר ומKENI אמר כי שפיר לד"ה באשה וקמ"ל שלא משום דasha בחיליפין ובפחות משוה פרוטה לא מקニア נפשה ומש"ה מהני באדם חשוב היכא דיבבה איה לי לדידיה [לקמן ז ע"א] משום דהאי הנהה הווי מן גמור טפי משוה פרוטה, משא"כ לרבות דאמר חיליפין בכליו של קונה א"כ אמאי איצטראיך הכא קרא למוטי היכא דיבבה איה לי לדידיה. והנראה לענין' דכתייב ויצאה חנם אין כסוף ווידייקנן אין כסוף לאדרון זה כר' וא"כ סד"א דנדירוק המכ איין כסוף לאדרון זה ביציאת מרשותו אבל יש כסוף לאדרון זה בכניסתה לרשותו כגון ביעוד דסליק מינה דעליה כתיב ואם שלש אלה לא יעשה לה סד"א דבעין' שתן לו כסוף קמ"ל כי יקח ולא כי תחק, וכה"ג כתוב הריטוב"א [נד"ה איצטראיך] בשם הרמב"ז. וולשית התוספה דיבבה לדידיה לאו דוקא אלא לענין אמרה קאי ATI שפיר טפי, דס"ד רומייא דאמה העבריה שהאב אומר בתינו מכוורת לך וכן בשתת פדיית האדרון שהמקנה אומר לך חזק וקמי קמ"ל כי יקח ולא כי תחק, כן נראה לי ועיין בסמוך:

לקידושי ביה ונתיישבה קושיא התוספות ודו"ק:
בד"ה אהה העבריה בר ומושני אי לא כתיב אלא ובעה היה נופא לא הווי אתיא בכל וחומר דהו"א אהה העבריה תוכיה עכל. כל המפרשים נרחקו זהה. ולענין' דנראה עיקר כפירוש מהרש"ל ז"ל והינו למאי דאמרין לקמן דובעלת לחור איכא לימייר עד דמקדש והדר בעיל ואע"ג דברי לא חיש להאי פירכה נראה מושום דכתיב ובעה למוטי אהה העבריה ואם נאמר דובעלת ההינו דמקדש והדר בעיל א"כתו לא איצטראיך למוטי אהה העבריה דבלא"ה פשיטה דבאה כסוף לחור קונה דאיתקש עבריה לעברי כמו שאפרש לקמן וא"כ שפיר כהבו דאי לא נכתב אלא ובעה היתי אומר דבאה נמי עד דמקדש והדר בעיל אבל כסוף לחור לא מהני ויליכא לימייר דעת כוחך ביה

(ז) בית מאיר אה"ע סימן כח סעיף ה:

ק"ז מכפ. ויל"ל דלעומנו על קל ומומר מדק מה יגמה סליגים יקניהם צבע ריבמה כו'. נ"ג לכא סנקרים צבעו, ויל"ל לפי זה לפה סלעם דס' סוכמה (מל' מטור

כתבי שיש להמונה דהיכא תיתני נאמר כן, ואף שרש"י ז"ל כתוב דס"ד מה לי כסוף דידיה מה לי כסוף דידיה וזה יותר תימה ולא אשכחן כה"ג בכל הקניינים אלא דוקא הקונה נתן להמקנה והא האשח היא המקנית עצמה והאיש הוא הקונה, ובשלמא ללו דאמר בפרק הזהב [במ"ז ע"א] דחליפין בכליו של מקנה מטעמא דמסיק התם דבבביה הנהה דמקבל מיניה גמר ומKENI אמר כי שפיר לד"ה באשה וקמ"ל שלא משום דasha בחיליפין ובפחות משוה פרוטה לא מקニア נפשה ומש"ה מהני באדם חשוב היכא דיבבה איה לי לדידיה [לקמן ז ע"א] משום דהאי הנהה הווי מן גמור טפי משוה פרוטה, משא"כ לרבות דאמר חיליפין בכליו של קונה א"כ אמאי איצטראיך הכא קרא למוטי היכא דיבבה איה לי לדידיה. והנראה לענין' דכתייב ויצאה חנם אין כסוף ווידייקנן אין כסוף לאדרון זה כר' וא"כ סד"א דנדירוק המכ איין כסוף לאדרון זה ביציאת מרשותו אבל יש כסוף לאדרון זה בכניסתה לרשותו כגון ביעוד דסליק מינה דעליה כתיב ואם שלש אלה לא יעשה לה סד"א דבעין' שתן לו כסוף קמ"ל כי יקח ולא כי תחק, וכה"ג כתוב הריטוב"א [נד"ה איצטראיך] בשם הרמב"ז. וולשית התוספה דיבבה לדידיה לאו דוקא אלא לענין אמרה קאי ATI שפיר טפי, דס"ד רומייא דאמה העבריה שהאב אומר בתינו מכוורת לך וכן בשתת פדיית האדרון שהמקנה אומר לך חזק וקמי קמ"ל כי יקח ולא כי תחק, כן נראה לי ועיין בסמוך:

תוספות בד"ה היכא דיבבה כי. ז"ל דיבבה לאו דוקא שהרי אביה מקבל הקידושין כי. וופשיטה להו היכי מודיעיקנן אין כסוף לאדרון זה אבל יש כסוף כר' אלמא דפשתא דקרו שהבעל נתן, ולא נחתו לאותו הסברא שכתייב בסמוך, מש"ה ניחא להו לפרש לענין אמרה דהינו נתן הוא ואמרה היא. והוא דמסקין לקמן (דף ה ע"ב) דسفיקא הוי יבוואר שם:

בד"ה כתוב רחמנא כי יקח כי תימה כיון דעיקר קרא כי בלא"ה שמעין לה כי ויל' דאי לאו נורה שוה כי אבל בקידושי כסוף כי עכל. ויש לתמונה דמהיכא תיתני נחlik בכך בין קידושי כסוף לקידושי ביה לענין זה והא איתקשו הווויות להדי, ובשלמא לשיטת רשי' דלענין נתינה קאי ATI שפיר כמו שפירשתי בסמוך משא"כ לשיטת התוספות דלענין אמרה קאי קשה טובא דאדרבא כיון דאשכחן דקפיד קרא דבעין אמרה קאי יאמר להאשה בקידושי ביה ה"ה בקידושי כסוף מהקיים דהווויות להדי. ואפשר דס"ד דאיכא הקישא איפכא דהקישה הכתוב לאחרות ובאחרות המקנה אומר להקונה. ועוד מצין לפרש דמדכתיב את בתינו נתני משמע שהאב יאמר להבעל כיון דברדייה תלייא מילתא כדאיתא לקמן (דף ט ע"א), ושם אפרש יותר בעזה"י:

הגנות בדרכ טעם

בד"ה אהה העבריה וכו'. ולכא למימר דעת כוחך ביה לחור קונה מק' ריבמה כו'. נ"ג לאי מונן כיון דק"ז עד דמקדק וסדר צעל מו' לכל

דרהופה קונה מק"ו בין מדעתה ובין בעל כרחה וכמו שפירש רשי ז"ל לקמן [ע"ב דה כספ] בהדריא, וכבר הרגישו הקדמוניים בזזה ובספר עצמות יוסף והאריך בזזה ע"ש. ולפערן"ד נראת דהכי קשיא ליה לר"ת דבכسف נמי אפילו את"ל דאינו קונה אפ"ה אשכחן שהאב מקבל קידושי כסף בעל כרחה של בתו כגן בקידושי י"עד, ואע"ג דעתך קידושין לא ילפין מייעוד אפ"ה לענין בעל כרחה שפיר היי פירכא וכן נראת להדריא מלשון התוספות בסמוך לד"ה ורב הונא, משא"כ חופה לא מצינו בעל כרחה אפילו בקדושי י"עד כמ"ש התוספות להדריא, ואף דמסתימת לשון התוספות לא ממשען כן אפ"ה בהכני ניחא לי טפי לישב שיטת ר"ת, מ"מ אין בזזה סתייה לפרש"י, כן נראה לי ודו"ק:

בא"ד ויש מישיבון פ"ה כו. עיין בmaharsh'a. ולענ"ד דיש מישיבין פירוש הקונטרס ממש, דנההי דהכא אמרינן שפיר בעל כרחה דاما העבריה דמי לבעל כרחה דشرط וביאה משא"כ בעל כרחה דקדושים קטנה סובר רשי"ד דלא דמי הא בעל כרחה להן, ומ"מ כתוב רשי"ד שפיר לקמן דנההי דשין לקמן דאכתי כסף איתיא בעל כרחה קצת והוי שפיר פרוכא לגבי חופה דלא אשכחן בעל כרחה כלל, על זה כתוב שפיר דאי חופה קונה אשכחן בה האי בעל כרחה גופא, כן נראת לי נכון ועיין ערך לקמן מה שאחכוב בסוף הסוגיא ודוק היבט:

גנורא אמר רב הונא חופה קונה מק"ז. והקשה בספר עצמות
יוסף א"כ לרוב הונא אמה העבריה תקנה בחופה
מההקיsha דאהורת. ולענ"ד הקושיא מעיקרא ליתא דעתן חופה
לא שייך כלל אלא בחתן וכלה כדכתיב תנ"ל ט, ז והוא כחتن
יעוצא מהופתו וכן בלשון חכמים חופה חתנים, וכבר נחלקו
הפוסקים מהו נקרא חופה והשללה מדברי قولם דברין שהוא
עוושה שום מעשה הניכר לשם נישואין וזה לא שייך כלל באמה
העברית. ומתוך כך נתמ"ב לי הא דקי"ל דבאלמנה לא
מהני חופה אפילו לענין גמר קנית והפוסקים הוציאו כן
מהירושלמי [יום פ"א סוף ה"א] הובא בתוספות פ"ק דימודא דר' י"ג
ע"ב דה להזא], והוקשה לי מה סברא יש לחלק בזה בין בתולה
אלמנה כיון דחוופה ילי פין מקרה דואם בית אישנה נדרה וקרוא
סתמא כתיב, ועוד דבירושלמי גופא קאמר הלין דנכensis ארמלין
ולשון כניסה בכל מקום היינו כניסה לחופה דמהאי שעטה
מקרייא ביתהו. ומורי זקנינו הקשה ג"כ בשמעתין בשורת פני
יהושע (חלק אה"ע ס"ג) דלפ"ז דין חופה לאלמנה א"כ ק"ו
דרוב הונא פריכא הווא ולפמ"שathi שפיר דהא דין חופה
אלמנה היינו חופה היינו לפוי שלא היו נהוגין בחופת היינומא
אלא בכתולה לפרסם שהיא בתולה ולא באלמנה ומש"ה קאמר
בירושלמי דהילין דנכensis ארמלין ציריך לכנותם מבعد יום והיינו

לחוד קונה מק"ו דיבמה, دائכה למייר אמה העבריה תוכיה
דאמה העבריה ודאי אינה מקודשת בביאה מהקייש בעבריה
לעברי דוקא בכף וشرط מכף מנקתו למעוטי קניינים אחרים,
כן נראה לי, ועיין מה שאפרש לקמן [ט' ע"ב כד"ה אי מהתמן גבי]
כעורה זו שנהña רבי ודי"ק:

דף ה ע"א

תומפות בר"ה ומינו שף בשמר בו ואפיו לרב חפרא בו
איבא למיפרך כדרעניל בו עכ"ל. לכארוה אין הדמיון
עליה יפה דודאי לעיל שיק hei פירכא דכיוון שיוצאה בכף
נקנית בכף משא"כ הכא לא שיק לומר דכיוון שיוצאה בכף
נקנית בשטר אלא דהתופות זהה לשיטתיחו לעיל ור' ע"ב
בד"ה מעיקרא דдинא דשיך פירכא מה"ז וכן כתוב בספר עצמות
יוסף. ונראה לי דהפירכא היא בעניין זה, דכיוון דהחתם יוציאה
אפיו בכף אין הקניין חשוב כל כך ובKENIN כל דחו סגי משא"כ
באשה שאין יוציאה אלא בשטר בעין קניין חשוב. אבל קשיא ל'
דယתני לrob חסדא לא איזטראיך למילך שטר בהקישא דויצאה
והיתה דלrob חסדא מצינן למילך דשטר קונה באשה מהקיישא
דධיקשה הכתוב לאחרת. ונראה דבהא לא ממשו להו לאקשויי
כין דלקושטא דמלתאת איזטראיך הקישא דויצאה והיתה לכמה
דרשות והקישא לאחרת נמי איזטראיך ומאי אלמא האי הקישא
מהאי הקישא, אלא דעתך כוונת התופות להקשוט אשקלא
וטריא דבריתא דבעי למילך שטר בק"ו מכף ולא אתיא ליה

מקשו דاكتי נילף בק"וamma העבריה וק"ל:

גנרא לא ליכתוב רחמנא בשטר כי. נראה דאשקלא וטריא
רביריתא קאי דאפיילו בלא הקישא מצי למילך دائ
עלעיקר הקישא לא שייך לומר לא ליכתוב דהקיشا איצטראיך
לכמיה דרישות וכן הוא דקאמיר לא ליכתוב בכסף והוא דרשא דאיין
כסף איצטראיך לומד רהוי דאבוחה וקרוא דכי יכח וגורה שוה
קייחה קייחה איצטראיך להיכא דיזהבה אהי וקידשתו בדלאעלן ז'

שם וכי תימא בכספי נמי בע"כ באמה העברית. עיין בפרק' ו' והותס', ולולא פירושם היה נראה לי דכסף בע"כ באמה הינו שנדיר בגירעון כסף בעל כרכחו דאדון והוי שפיר פירכא גומיאן בשטמאל בהשל רהרבן גלוביך ביגווע רביניאכט גען זיין.

תוספות ברה' שבן ישנה בעל ברחה פ' בקונטרס בו וקשה
לראת בו א'ב מא' קאמר לטעם בסוף באישות בו הלא
חאב מקדש כתו בשחיה קטנה בעל ברחה עכ'ל. התמיה
מפורשת דמאי קשיא לר'ת דודאי לטעם אמרין שפיר דכין
דלא אשכחן קטנה דמתקדשת בכסף בעל ברחה אלא לבתר
דרקדים כל דכסף קונה א'ב מהאי טעםנו גופא יליף רב הנהא

הגהות ברוד טעם

הה"ה צווגנלא דהמאן נמעט לממה בעריכיה) דלע' נפרס עד דמקודש ואידי צעלע יס לומור גס כתיב קוגר דלע' הס פיה ק"ד עד דמקודש ואידער צעלע מל' מוקס פיה ציטר מועל גס נחודה לדמייקת סוויה לייעיהם ודלא כ"ד דגמלה נקמן דרכ' קוגר דלע' הי מפקך נומר עד דמקודש ואידער צעלע דל"כ נעלרא סמיהולסכא פסי' מאכחתת לא, וצ"ל דלא מוקי לא צבער (ונכדיין צס לילינ' דרי' יומן) מסוס לקובר הי כק' נוחות לייעו מועל עד צעלע כמו כן מקומת צער לדמייקן וסוייט נאכל' זימנו צמפהען זו עס גיגעען"ה:

דאמר להריה לאأكلת מדאוריתא ומיתוי לה מקרא. ומכל"ש דאת שפיר טפי לפי מה שהעלתי בחידושי לכתובות פרק אע"פ [נני] ע"ב ב"ה הגיען לעולא גופיה על כרחך אמתניתין קאי ונחית להנץ סברות שכתחתי ע"ש ולקמן בסוגיא דין בג בעג. אך היה נראה לי לאורה. אלא דלפי"ז קשה לי רוב הונא גופיה אמר קאמר דחופה קונה הו"ל למימר דאפשר מסר לרשوت הבעל נמי קונה כיון שלא משמע ליה דמסר לרשות הבעל הוא בכלל לשון חופה. ואפשר לדוקאatum הותם במנתניתין רקני עד שתיכנס לחופה לא משמע ליה דמסרה זו כניסה אבל לעולם דעתו סתם בכלל לשון חופה הוא ועייר מלחת נקי. מיהו למאי דפרישת בכחובות (ור' מ"ח ע"ב ברשי"ד"ה ליוויטהה) ולמאי דמסקין הותם מבירתה דעתו לא מהני אלא לירושתה לשיטת רשי"ד הותם היינו ירושתה דוקא וטעמא דמחיל האב לגביה אבל לתורמה ושאר מייל דאוריתא לא מהני כלל אפילו מדאוריתא ע"ש בארכות שהיא שיטת הרמב"ם ז"ל והרבה פוסקים. א"כathy שפיר טפי דרב הונא דוקא חופה קאמר דקונה כיון איינו קונה כיון שאין גמור (כו) ודור"ק:

שם והאמיר עילא דבר תורה ארוסה אוכלת בתורמה שנאמר כי והאי נמי קני ספסו הוא. لكمן [וי' ע"ב] בסוגיא דין בג בעג לאוקימתה דרב נחמן בר יצחק משמע דמאן דאמר אוכלת דבר תורה היינו מק"ז וא"כ עולא גופא דקאמר האי נמי קני ספסו הוא פליג' אתרוייהו ויליף לה מפשטה דקרה, ולפי"ז יש להקשוט מאי מקשה הש"ס הכא אדרוב הונא מדועלא ואדרובה אי ס"ל לרוב הונא הא דעתו לא הוא צריך למילך מק"ז אלא בבל"ה פשיטה דחופה קונה כיון דארוסה אוכלת מפשיטה 27/01/2018mn דקרה דקנין כספו א"כ איתרליה קרא דכל תהו בביתך יאלנו דמייתי רשי"ז لكمן דיליך מיניה חופה שע"י קידושין ולמה לי קרא תיפוק לה כבר אכלת משעת קידושין, אלא על כרחך דמחופה שלא ע"י קידושין אירי וא"כ ממילא מוכחה דחופה קונה הדכתב קרייה ביתה כדפרישת לעיל, והא דאיתריך רב הונא למילך מק"ז היינו למאן דלית לה הא דעתו דארוסה אוכלת ובאה מסיק שפיר דאפ"ה חופה קונה מק"ז דמה כסף שאינו מאכלי, ואם כן סוף סוף מנ"פ קאמר רב הונא שפיר דחופה קונה, בשלמא לפירוש ורבינו שמושן מקוצי لكمן ד"ה זו שבאיتها מכאלתה אייכא למימר דליקא למ"ד דפשטה דקרה דקנין כספו אירי באروسה אלא הא דקامر עולא והאי נמי קני בספו הוא היינו משום האי ק"ז גופא דיליך ר' יהודה בן בתראי לקמן והיינו לבתר דכתיב כל תהו בביתך דחופה שע"י קידושין מאכלי, משא"כ לפירוש ראשון דהתוספות لكمן ודאי קשה ואפשר דהתוספות לשיטתייהו שכתבו ביבמות (ור' ס"ח ע"א ס"ה קני ספסו דקרה דכל תהו בביתך אסמכתא בעלמא היא), אלא שלא ידעת לפרש דהא פשطا דקרה הוא דכל תהו בביתך אשתו קאי וכדמוכח لكمן דקامر זו שבאיتها מאכילתא. ויש ליישב בדוחק. ובשלוח הספרי פרשת קrhoה ופ'

שכיננסנה לרשותו מבוער יומ שלא היה כקונה קניין בשבת, משא"כ בבחולה אין צורך ליזהר שכבר קנה מתחלת חופה כשהיתה עמו בחופת הינומה שהוא ג"כ מעשה הניכר לשם נשואין, ולפי"ז קי"ז דרב הונא לאו פיריכא דאין דין אפשר משאי אפשר כיון שלא שיק חופת הינומה באלהנה. וכמו שכתחתי נראה להריה הנץ החמה מלשון התוספות פ"ק דיוםא והובא בש"ע (אה"ע סי' נ"ד), ובמסכת כתובות פרק גע"פ (דף נ"ז ע"א ד"ה מא) אבא ר' יותר ודור"ק:

קונטרס אחורנו [ח]

הא דאמר רוב הונא חופה קונה, מחלוקת ישנה היא בין הפוסקים. ועיין בלשון הרוא"ש ז"ל שכטב כאן [בסמן א'] כיון דמלתא דרב הונא דיליך מק"ז היינו דלית לה דיו ואנן קי"ל כרבנן דרכבי טרפון דאמרי דיו. וכתבתاي ליישב בכמה דרכים להעמיד מילתא דר"ה אף למאן דעתה דיו כמובואר בכמה דרכים. ועיין בתוספות ביבמות פרק הבא על יבמותו [נני] ע"ב ד"ה רבן שכתבו דלפירוש רשי"ז שם רב ושמואל נמי ס"ל רב הונא: ע"כ ק"א.

שם וככפ' איינו מאכלי והאמיר עילא דבר תורה ארוסה אינה אוכלה כו. וקשה לי איתו גברא אגרבאו קא רמית דילמא רב הונא לא ס"ל כעולא ואע"ג דעתו קרא קאמר הא אמרין לקמן (ור' ע"ב) דלאוקימתה דרב נחמן בר יצחק פליג'ין בז' בג ורבי יהודה בן בתראי באروسה אי אכלת מדאוריתא או לא ואיכא למימר דרב הונא ס"ל בז' בג. ולפום האי אוקימתה לא תיקשי נמי מנתניתין דפרק גע"פ [כתובות נני] ע"א] דלמשנה ראשונה אוכלת בהגע זמן וב"ד של אחרים אמרו עד שתיכנס לחופה דמשמע לאorousה דמדאוריתא לכ"ו ע"א אכלת הא ליה דלהי אוקימתה מצין למימר דעתמא דב"ד של אחרים דלהאי אוקימתה מצין למימר דעתמא דב"ד של אחרים הינו מדאוריתא, וכן משמע קצת מלשון הספרי זבמדבר פ' קי"ג הובא בילקוט פרשת קrhoה [רמו תשנ"ה], ומהאי טמא נמי ליכא למימר דמקשה אדרוב הונא מדועלא משום דמעשים בצל יומ דקי"ל כעולא, הא נמי ליתא דהא לקושטא דמלתא בז' לממר ובין לממר אROSה אינה אוכלת אלא דעתו מדרובנן ולרב הונא מצין למימר דס"ל רב נחמן בר יצחק וככfn בג בעג שיבר דהיאנו ב"ד של אחרים. ולארוסה היה נראיה לי לישב דעל כרחך לרוב הונא אי אפשר לומר דעתם דעתמא דב"ד של אחרים הינו מדאוריתא דא"כ אמא אמרו עד שתיכנס מהדוריתא ודאי במסר אכלת דדינה נשואה דמקשה רב הונא גופא לרבי אשי בכתובות בפרק גערה (ור' מ"ח ע"ב) וא"כ ליקשי איהו לנפשיה, אלא על כרחך דעתם דעתנה אחרונה הינו מדרבנן משום סימפנון וא"כ ממילא דלא פליג'י ב"ד של אחרים אמשנה ראשונה בתרתי אלא כולה מדרובנן אי חיישין לסימפנון או לשם ימזוג ומילא משמע דמדאוריתא כו"ע מודו דأكلת, והוא שלא משקה בהדייא מנתניתין הינו כמ"ש הרשב"א ז"ל בחידושיו דעתה לה לאותי מדועלא

משן ורגל אלא רשות מרשות ובפ"ה סברי רבנן דיו, מיהו באמת הקשו התוספות שם [ד"ה און היכי קאמרין ובנן דיו בכה"ג הא כל ק"ז כך הוא שבסבב חומרא קטנה שיש בחמור ונותני לו כל החומרים שבסבב והירצו שאין החט השפירכא הוא מעין הרין וזה לא שייך הכא. ועוד נראה לי לפרש דשאני החט בקשר ושן ורגל דראשחן בכל אחד צד חמור וצד קל דקון נתקוין להזיק ושן ורגל הזיקן מצוי אלא שאנו מבליין כל זה בק"ז מ"מ לענין דיו מצין למימר דנהי שלא מהני קולת הקון לענין והה'ר אע"ג שאין הזיקן מצוי מ"מ לענין נזק שלם לעולם לא מצין לחיב בקשר כיון שאין הזיקן מצוי להא מליטתה מהני הקולא כדראשחן באמת בגמרא בשם טיז ע"א דחס רחמנא עליה ומכו"ש למ"ד פלאג נזק קנסא, וכן במפש"ז דודאי מצינו קולא שאין בפכין קטנים דפכין מקרי כלי ומפש' לא איקרי כלי ובטעמאת מה כתיב כלי ואע"ג שלא מהני האי קולא במפש' לענין טומאת ערב מק"ז דוב מ"מ מצין למימר דלענין טומאת שבעה בעין כלי דוקא, וכן קריו של זב ודאי איכא קולא טפי למימר דיו דאפשר דלענין משא בעין מתעגל ויוצא משא"כ מרווח ומימי רגלו יDIMIKRO מעין שמתעגל למ"מ מצינו בקריו נהי דאהני ק"ז מאדט טהור לטמא ב מגע אכתי מצינו למימר דיו דאפשר דלענין משא בעין מתעגל ויוצא משא"כ הכא לענין חופה כיון שחזר הרין במה הצד שלא אשכחן שום חזמרא בכף ושתר ובאיה מא דלייתא בחופה א"כ על כרחך חופה עדיף שקונה לענין גמר קניין כ"ש שתקנה תחולת קניין מה שכוף ושתר ובאיה קוניין. כן נראה לענין נכון לו לא

שהתוספות לא כתבו כן.

אמנם כשלמדתי שנית מסכת קידושין נתתי אל לבי בראשות שר"ח והרבה מקדמוניים כתבו דהלהה כיב הונא ולא שתו לכם לקוישת התוספות והירוצים דמיירא דרב הונא הינו דוקא כרכבי טרפון דלא אמרין דיו היכא דמיפרק ק"ז ובכל מה שתכתבתי לא נתיחס לדי הדוי להנץ פוסקים לפреш. לכך נראה להענין דליישב בענין אחר דכל הנץ פוסקים סבירי דלא שייך כאן כלל ענין דיו כיון דבלאי"ה לא הוצרך וב הונא למילך למלתא בתורת ק"ז דהא מתרות בגין אב נמי מצי למילך חדא מותלת מכוף ושתר ובאיה, דעת כרחך הצד השווה שבחן דכיוון שקונין בעלמא קוניין כאן ה"ה לחופה שקונה בעלמא לענין שגומר לירשה ולטמא לה ולהפר נדריה יש לנו לומר דקונה כאן בתחילת קניין כמו הנץ ותו לא שייך לומר דיו, נהיה דלית דין למייר שכל מה שקונה בעלמא קונה כאן דהא חליפין ושאר קניינים יוכיחו דאע"ג שקונין בעלמא אפ"ה אין קונה כאן וההינו על כרחך משום דיןין אישות לא דמי כלל לשאר קניינים ועוד דאיסורה ממונא לא לפין, מ"מ בחופה דראשחן שקונה מיהא בעניין אישות ועלعني איסורה שפיר ילפין בגין אב. אלא כיון דאפילו לענין בגין אב הוצרך רב הונא לאסוקי למילתא בחופה גומו דבלאי"ה אפילו בגין אב לא הווי מש"ה ניחא לה למימר לשון ק"ז דעתיך מבניין אב מ"מ לענין דיו לא גרע מבניין אב, כן נראה לי נכון.

ק"ז נמי משמע דדרישה גמורה היא ומשמע נמי דמייתר לדרשה ש"ש וצ"ע:

דף ה עב

גמורא חופה שנומרת אינו דין שתקנה. מכאן קשה לי על מה שכתבו התוספות לקמן [ד"ה ע"ז ד"ה כל] בשם ורבינו נסים גאון דהעראה גומרת ואנ"קונה והוא ג"כ שיטת הר"י ו' ניכמות דף י"ח ע"ב מדפי הר"ף והרבה מקדמוניים כמו שאבאר שם ואם כן אוזילליה ק"ז דרב הונא דקامر חופה שגומרת אין דין שתקנה והרי העראה שגומרת אינה קונה, ואפשר לדרב הונא אין ה"ז דהעראה קונה נמי בתחלה ומהטעם שאפשר לקמן א"יה (בדף ע"א בתדרה כל) דתורי כי יקח כתבי ע"ש ותמצא נחת. ועוד נראה לי דבלאי"ה לא דמי דבחופה אנו אומרין שזו החופה עצמה שגומרת מדאוריתא יש לנו לומר דעתך קונה וגומרת כמו שכתבת בזה לעיל ובמ"ש מהרש"א ז"ל [בתדרה חופה] דליך למייר דרב הונא חופה קונה לחוד ואינה גומרת כי אם לאחר קידושין דמאי אולמא האי חופה מהאי חופה, משא"כ בהעראה דליך למימר הכי זהן דהערכה אי אפשר שתקנה בתחלה מסברא דעתיה אג默ר ביה א"כ לא מיקרי יוכיח כיון דמה שגומרת הינו דוקא אחר קידושין ודוו"ק. מיהו מלשון מורי זקיני ז"ל בשורת פני יהושע (חלק אה"ע סי' ג') משמע לדרב הונא נמי חופה קונה ואינה גומרת כי אם אחר קידושין, ולධידי צ"ע:

תוספות בד"ה חופה ואת נימא דיו אספה דינא כי ז"ל דאיתא הכרבי טרפון כי עכ"ל. וזה אחד מהטעמים שכתב הרא"ש ז"ל בריש מכליתין דלא ק"יל כרב הונא כיון דaicא למימר דיו ע"ש. ואף שאין אני כדאי מ"מ כיון דמסתימת לשון הגمرا לא משמע-CN דרב הונא קאי כרב טרפון ומכו"ש לשיטת הפסוקים כרב הונא תיקשי מהיכא תיתי זהא לא ק"יל כרכבי טרפון לענין דלא אמרין דיו היכא דמיפרק ק"ז, ומכו"ש לשיטת רשי" בפרק הבא על יבמותו (דף נז' ע"ב) גבי פלוגתא דרב ושמואל שכטב שם דתרווייהו סבירי כרב הונא דחופה קונה וא"כ מהתימה דכולהו בשיטתה דרכבי טרפון קיימי דלא אמרין דיו וא"כ ולולא דברי התוספות היה נראה לי דהכא אפילו לרבן דרכבי טרפוןathy שפיר דנהי דעתך לא אמרין דיו אפילו היכא דמיפרק ק"ז הינו היכא דשייך מיהא פלאג דдинא כגון חי נזק בקשר (ברוחה"ר) [ברשות הנזק] וכן טומאת ערב במפש' וכן טומאת מגע בקריו של זב, משא"כ הכא דלא שייך כלל פלאג דדין לאומרה שהחופה תקנה תחולת קניין אחר כספ' כיון שכבר קנייה וועמדת.

ו יותר נראה לי דהכא ודאי איכא ק"ז דילפין תחולת קניין מסוף קניין מה סוף קניין החמור שהקפידה תורה שאינה נקייה אלא בחופה ולא בכוף ושתר ובאיה אלמא דחופה עדיף מהן כ"ש לחופה תקנה בחלות קניין הקל שנקנית בכוף ושתר ובאיה. אע"ג דבפרק כיצד הרגל [ב"ק כ"ה ע"ב] משמע דאיפלו בכה"ג שייך דיו כדאיתא להדייה במשנה גבי אני לא אדון קון

ולא כי תקח אע"ג דלעיל דף הקודם גבי היכא דיהבהஇהו לדידיה וקידשתו פרשי"י דהינו היכא שאמרו לו התקדש לי וההיא הוא דמעטינן מולא כי חקח ואכתי היכא שאמרו הריני מקודשת לך מנא לן למעת מ"מ איכא לממר שפיר דמלילא תרווייהו מימעט דבעין דוקא שנתן הו, ונהי דבנתן הו א אמרה היא מסקיןן מקודשת לך אבל היכא שנתן הו ואמרה היא שאמורה הריני מקודשת לך אבל היכא שנתן הו ואמרה היא התקדש לי פשיטה וכ"ש שלא הרוי קידושין כל כוון דאמירה דידה מגרע עיקר הקידושין דבעין שיהה הוא המקדש והקונה ולא איפכא, משא"כ בנתן הו ואמרה היא דמסקיןן דספיקא הוא משומם דאמירה דידה לא מגרע כ"כ כה הקידושין כוון דשניהם לדבר אחד נתכוונו וכמו שמבואר בסמוך:

שם **ואבע"א** כו' נתן הו ואמרה היא ספיקא هي וחישין מדרבןן. וכתבו התוס' דלענין נתנה היא ואמר הו לא מקשין דיווק אהדרדי משום דברם חשוב מקדשת, וממשע דברם שאינו חשוב אינה מקדשת כלל ואפלו ספיקא לא הו. ונראה דהינו שם דודאי עיקר מיעוטה דקרה אנטנה היא קאי משא"כ לענין אמירה אפשר דלא איידי קרא דהא היכא דעסוקין באותו ענין לא בעין אמירה כלל, ונהי דלמן בסמוך במירא דשמעאל היכא שנתן הו ואמר הריני אישך אמר ששמעאל אין כאן בית מיחוש ומסקין דהטע משום דכתיב כי יקח ולא שיקח את עצמו אלמא דקרה ממעט נמי בעין אמירה, איכא לيمיר דשאני התחם שע"י האמירה מגרע הקיחה דקידושין משא"כ הכא דאמירה דידה לא מגרע הקיחה איכא למימר דלא גרע מהיכא שעסוקין באותו ענין, או דלמא דאפ"ה קפ"ר קרא אמירה דידה דלא הו כעסוקין באותו ענין, ועין בלשון הרא"ש ז"ל בזה:

שם ספיקא הוא וחישין מדרבןן. והקשה הר"ן ז"ל כוון דספיקא הוא אmai לא חישין מדאוריתא, וליכא למימר משום לדאוריתא מוקמינן לה אחזקה בחזקת פנויה דהא ל�מן כתוב הרי"ף ז"ל בספיקא דדין לענין קידושין דהו"ל ספיקא דאוריתא ולהומרא.¹⁰ נראה לי בכוונת הר"ן דלפי"ז מוכחה שלא שיקח הכא חזקה פנויה כוון דאיתሩ והויל כמו ספק קרוב לו או קרוב לה כמ"ש בחידושי בכתובות (דף כ"ג ע"א). ובאמת לדישת הרמב"ם ז"ל והרבה מקדמוניים דהא דקי"ל בכל דוכתא ספיקא דאוריתא לחומרא היא גופא לא הויל אלא מדרבןן שהחומרו בספיקא דאוריתא א"כ אתי שפיר, וכבר הארכתי בתכלית הארכיות בענין זה בקונטרס כל גדול אשר היכנותי בעני. אבל הר"ן ז"ל לשיטתו דפליג אהרמב"ם וסייעתו, אלא דאפלו לפי שיטתו נראה לי לישב דאפשר דהכא באמת מדאוריתא לא הו קידושין כל דודאי קרי אמירה ממירא דשמעאל בסמוך וא"כ אם אין עסוקין באותו ענין לא מהני אמירה דידה למיחשנה למפרע כעסוקין באותו ענין וא"ה חישין מדרבןן משום מראית עין דאתא למיטען בעסוקין באותו ענין, והא

ועוד ~~ב~~ נראה לי לישב בענין אחר ע"פ הדרך שכתבו התוספות לקמן (דף ע"ב) בד"ה זו שביאתה מאכילהה שהקשו ג"כ דנימא די ותרץ רביינו שמשון דשאני התחם דעתיך הקי"ו אינו אלא גילוי מילתא מהו שנקרא קניין כסף וא"כ הכא נמי איכא למימר היכי כוון דקרו סתמא כתיב כי יקח איששה כל ענייני קיחה בכלל מי דאשכחן דמיקרי קיחה לעניין איששות כרמשמע מלשון התוספות בדף הקודם בד"ה ובעה, וכיוון דASHCHAN דחופה וראי מיקרי קיחה דכתיב זכרם, זן אשר ארס דASHCHAN דחופה וראי מיקרי קיחה דכתיב זכרם ניט ע"א דהינו קיחה דנסואין א"כ מילא הו בכלל כי יקח נמי חופה כוון דaicא ק"ו והו לגמרי כי דרבינו שמשון למן. וכבלא"ה על כrhoחך רב הונא נחת להכיה ודוק היבט: ומכ"ש דאתה שפיר טפי לפי מה שכתבתי לעיל בלשון התוספות בד"ה ובעה דתרי כי יקח כתיבי וכמו שאפרש עוד בסמוך:

שם מה להצד השווה שבhem שקוניין בעל כrhoח. וכתבו התוס' דמה שמוסר האב לבתו להופא לא מיקרי בעל כrhoח דבמקום בתו קאי, ולפי"ז קשיא טובא על שיטת רש"י ז"ל שכטב דכסף באמה מיקרי בעל כrhoח דשלא מדעתה ולא אמרין דבמקום בתו קאי וא"כ מי מקשה הש"ס מה להצד השווה שישנו בעל כrhoח אדרובה הופא עדיף טפי מכסף דאפילו באישות משכחת בעל כrhoח דבתו מיה לאענין דוגמור. ולולא דברי התוס' היה נראה לי דבחופה שלאחר קידושין לא שייך לומר זהה בעל כrhoח דבתו דמclin שכך נתקשה ונארה לכל העולם וראי ניחא לה בהן נישואין לטב למתיב טן דו, ואדרבה זכות הו לא לה שמקעת עצמה מושות אביה מכל מני זכויות וממעשה ידיה והבעל אין זוכה בהן אלא מדרבןן לישב שיטת רש"י ז"ל ודוק:

שם ורב הונא בסוף באישות מיה לא אשכחן. והקשר בתוספות ר"י"ד דאכתי פירכה מיה הרוי דהא עיקר הלימוד היא הצד השווה שבhem שקוניין בעלמא וא"כ איכא למיפור מה להצד השווה שהבן דמשום שקוניין בעלמא בעל כrhoח קוניין כאן משא"כ בחופה ומחמת קושיא זו וקושית התוס' שכתבתי בסמוך כתוב גירושא אחרת בגמרא עכ"ל. ולענין דלפמ"ש בסמוך דבלא"ה הופא לא מיקרי בעל כrhoח א"כ אי אפשר לפרש כגירות ר"י"ד ואין צורך בה, וההיא קושיא דהכא נמי לא קשייה מידי לפמ"ש לעיל בשמעתין דבלא"ה הא אמרין הצד השווה שהבן שקוניין בעלמא וקוניין כאן על כrhoח הינו כוללו באישות דאל"כ איכא למיפור חליפין ומשיכה וחזקה יוכיחו דاع"ג שקוניין בעלמא אין קוניין כאן ועל כrhoח הינו משום דאישות שאני וא"כ שפיר מסיק הכא באישות מיה לא אשכחן, בן נראה לי נכון ברור ותו לא מידי ודוק:

שם בצד בסוף כו' אבל היא שנתנה ואמרה הריני מקודשת לך כו' אינה מקודשת. ומשמע מפרש"י דמעטינן לה מכ"י יקח

יצאו הקידושין מירושות המקדש ולא זכתה בהן אלא דאיו לא נחית לה כי וכבר הארץ בזה במקומם אחר. ועיין בלשון התוספות בכתובות (ור' כ"ז) כי"ג ע"א ב"ה מי שנא רישא דמשמע מדבריהם שלא כמהר"ם ועדין צ"ע: ע"כ ק"א.

שם אמר שמואל בקידושין נתן לה כספ'כו. ופרש"י משום דבריעי למייר סיפה בגירושין נתן לה נקייט כי היי לשנא נתן עכ"ל. ולא ידעתי מה כוונתו בזה אם בא לומר בקידושין לא היה צריך לומר נתן לה כספ' כיוון בקידושי שטר ובאה נמי שיין הבי, או שכונתו דבגת וראי הוצרך שמואל לומר נתן לה אמר לה כי היכי דלא ניטע לדענין כתיבת הגט איירוי שמואל אם כתוב לה זה הלשון אני אישן כו' כמו שפירש הרמב"ם ז"ל באמת מילתא דשמואל וממו שאבאר עוד לקמן. נקיינן מיהא דלפרשי' וראי בקידושי שטר נמי שיין האי דינה כמו בget ובקידושי כספ' דआ"ג דלמסקנא לפינן האי דינה דשמואל מזכטיב כי יקח ולא שיקח את עצמו והאי קרא לא איירוי בקידושי כספ' מ"מ איתקשו הווויות להדי. אלא דלא כלאורה משום הא לא אייריא דכיוון שכבר כתוב בשטר הרי את מקודשת לכיצד בשטר דכנתיבה לחוד סגיא, ובאמת מסתימת לשון הפסיקים משמע בקידושי שטר אינו צ"ל כלום, ~~ש"~~ ומסברא נמי הבי הוא. וכן בהא מילתא גופא דאמר הריני אישן כו' לא אשכחן לשום פוסק דעתך האי דינה לעניין קידושי שטר רק בקידושי כספ' לחוד עיין בא"ע (ס"י כ"ז ט"ו) וצ"ע ויבורר עוד לקמן ודוי"ק:

קונטרס אהרון [ט]

שם גمرا אמר שמואל בקידושין נתן לה כספ' ואמר לה כי הריני אישן. ופירש"י משום דבריעי למייר סיפה בגירושין כו'. וכבתבי שיש להסתפק اي שיין הך מימרא דשמואל נמי בקידושי שטר, או דילמא דכיוון שכבר כתוב בשטר הקידושין הרי את מקודשת לי חור לא מגירע بما שאמר הריני אישן שלא אשכחן בקידושי שטר שציריך שיאמר לה בע"פ לשון קידושין. ולא דמי לගירושין שבואר בכל הפסיקים שציריך שיאמר לה הריני את מגורשת כמו שכתבתי מילתא בטעמא משא"כ לעניין הקידושין לא נזכר בפסיקים כלל. ואף שראיתי שבספר בית שמואל הביא בשם שלטי הגברים בקידושי שטר אין צורך לומר הרי את מקודשת לי אלא אמר הרי זה לקידושיך ובאמת שכן הוא בשלטי גברים וכן נראה שם מלשון הרין ז"ל, אלא דמי לא נתבאר בדבריהם אם מעכבר כדיעבד כמו בget או לא. ומלשון הבית שמואל (ס"י קל"ג) [קל"ג סק"א] משמע קצת דאפילו בדיubar מעכבר בקידושין אם לא אמר כלום בקידושי שטר. אלא לפענ"ד הדבר מוכרע וזיריך תלמוד כיון דבטור וש"ע וכל הפסיקים הקדמוניים לא זכרו מזה כלום. ועדין צ"ע: ע"כ ק"א.

דקאמר לשון ספיקא הוי היינו משום לדחיי תנא דברייתה אפשר דמספקא ליה בהיא דבושאול דבושאול דתליה נמי בפלוגתא כמו שאפרש لكمן בסמון, אבל לדידן דקי"ל כשםואל מסיק הש"ס שלא היה אלא חשש דרבנן ודוי"ק. ולקמן

אפרש עוד בדרך אחר:

קונטרס אהרון [ט]

נגן הוא ואמרה היא ספיקא הוא וחישון מדרכנן. עיין מה שכתבתי בפנים בשם הרין ז"ל במאי דמספקא ליה בשיטת הרין ז"ל בכל ספק קידושין אי חישון מדרוריתא או לא. ומקום הספק על כרחך היינו כמ"ש בפנים דלא מוקמין לה אחיזת פנויה כוון דהחזקת איתרע בודאי. ומה שכתבתי על לשון הרמב"ם ז"ל כבר הרגיש בהן ג"כ בספר פרי הריש בי"ד (ס"י ק) בכללים שלו ע"ש. מיהו למאי דפשיטה ליה לבעל פרי חדש שם דבליל ספק קידושין מדאוריתא מוקמין דלא מוקמין לה והאי ראיית מסוגיא דפרק ד' אחין (רף ל"א ע"א). ואני מצאי ^{אברה הנקראת} שהרוב מהר"ם מרטונוברג ז"ל כתוב בהגות מיימוני בזוק לה קידושין והעדים מסופקין אם קרוב לו או קרוב לה לא הוי קידושין כלל לא מדאוריתא ולא מדרכנן דלא מוקמין לה אחיזת פנויה, והאי דפרק ד' אחין מפרש לה דוקאبعد אחד אומר קרוב לו ועד אחד אומר קרוב לה וכמו שהאריך שם בטעם ע"ש והובאו דבריו בקיצור בספר בית שמואל (סימן ל' ס"ק ט), וא"כ אולה לה ראיית בעל פר"ח דאדרכה הכא בנען הוא ואמרה היא שהספק לשני העדים איך למייר אוקמה אחיזקה ועכ"פ מדאוריתא לא בעי מידי. וכבר השגתי זה על דברי הפרי חדש בסוגיא דפתח פתחה כתובות ט' ע"א במאה שהקשו שם בתוספות ונוקמה אחיזת היתר עיין בקונטרס אחרון שם.

מיוזו יותר مما יזכיר לי על שיטת הפר"ח להאי גיסא ^{ו*}קשה לי על דבריו הבהיר שמואל לאידך גיסא שהביא לשון זה בפשיותו גמורה דרוקא בשתי כיית עדים בספק קרוב לו הוא והוא ספק קידושין אבל בכתחacha אחת ושני העדים מסופקין אם קרוב לו לא הוי קידושין דהוי קידש בללא עדים. וזה דברי מהר"ם הניל' בהגות מיימוני, ומה שנדרפס בספר ב"ש הගות אשורי סוף גיטין כמודומה לי שטעהו סופר הווא. ועכ"פ יש לתמונה שלא הביא שום חולק על זה, ובאמת שהדבר ציריך תלמוד לפמ"ש בשיטת הרין ז"ל. ועוד מצאיתי להדי בחדרש הרשב"א ז"ל פרק ד' אחין (רף ל"א ע"א) שכותב דהא דאמרין התם דמתני אייריא בכתחacha הינו בזה העניין גופה דשני העדים מסופקין אם קרוב לו دائיב עד אחד בלבד לא"ה אין חוששין לקידושין וא"כ זה לגמרי שלא כשית מהר"ם הניל'. והרשב"א ז"ל כתוב כן בשם רביינו חננאל ז"ל, ואם כן אולה לה ראייתו של מהר"ם ז"ל. לכן לענין' הדבר ציריך תלמוד דבליל ספק כה"ג ספק דרבנן מיהו הוי, ואף דבעיקר דינו של מהר"ם ז"ל אפשר כיון דשני העדים מספקא להו אם קידושין קרובין לה אם כן לא

* מהר"ם ח"ב סימן ריד אות יא:

זה דלא כלשון התוס' ליקמן (דר ז ע"א) גבי החזיר בפרוטה ע"ש בחידושינו וצ"ע לישב שיטת התוספות ועיין בבית שמואל (ס"י לא ס"ק ט"ו): ע"כ ק"א.

תוספות בר"ה הא לאו הביא לא וכו'. ואית אמריא לא משני בו עד סוף הדריבור. הא דלא קשיא להו בלשון המקשה גופא כיון דבריך דנזיר מדייק הש"ס להדייא מהכא דشمואל סבר ידים שאין מוכחות לא הו ידים, אבל אמסקנא דהכא ודאי קשיא להו דנהי דשקלא וטריא דבריך דנזיר היינו למי דס"ד הכא דشمואל סבר בהרי את מקודשת דהוי קידושין אף בدلא אמר לי כמו שפירשי שם וא"כ אבוי דהכא לית ליה כטוגיא והחטם בכל הגירסאות שהביאו התוס' ליקמן, אלא דאתה היא גופא קשיא להו להתוספות מי דוחקא לאוקמי מליטה דشمואל בדאמר לי כיון דסבירא פשוטה היא דהא **בחעניטה** הערה ההפוכה אפילו ידים שאין מוכחות לא הו, ועל זה משני שפיר ידים שאין מוכחות מיהא, כן הכא סבירה דהאה הו שפיר ידים שאין מוכחות מיהא, כן נראה לי וכי במהרש"א ואפשר שבכל דבריו דברי. ועוד בבלאה"ה ממשוע שיש עוד גירסאות שלישייה בפ"ק דנזיר והובא בתוספות, וכן ממשוע ג"כ מדקוק לשון התוספות סוף דיבורו הסמוך וזר"ק, וע"ע בסמוך ישוב אחר על קושיות התוס' בד"ה הכא במא עפקין דאמר לי. ממשוע דמסיק הכא לשמואל ידים שאין מוכחות לא הו ידים ותימה בו עכ"ל. ולענ"ד מהכא לא איריא אפילו אי סבר שמואל ידים שאין מוכחות ההו ידים אפ"ה איצטראך הכא לאוקמי למליטה דشمואל בדאמר לי כי היכי דלא ניפשו אידך אבעיא דרב פפא בפ"ק דנדרים רף ז ע"א) דמייבער ליה אי יש יד לקידושין או לא אפילו בידים מוכחות ומסקין החטם להדייא דר"פ דהכא חדא מגו חדא קשיא לי ע"ש:

בא"ד ותימה דבריש מסכת נדרים בו עד ועד דאמורנן בנטיעין, גופא לי בדבריהם מי מקשו מפ"ק דנדרים דהא פלוגנתא דאבי ורבא היא בידים שאין מוכחות וא"כ אורחא תלמידו לא מיחדי דמימלתא דشمואל לא נידוק כלל דזיל הכא קמודחי כדשכחן בש"ס טובא. ואפשר דעתך דירוקא דהתוס' מודמסיק אבוי הכא הכא במא עסק"י בדאמר לי ומאי דוחקא הא איהו גופא סבר דידים שאין מוכחות הו ידים וא"כ מי לא ניחא ליה לאוקמי מירא דشمואל כוותיה כמבואר בלשון הרא"ש ז"ל בשמעחין כיון דהכי ממשוע מהאי סוגיא דמודרני מנק דشمואל גופיה לא סיל כרב יהודה וא"כ על כרח הינו ממשום דמהא דאמר שמואל והוא שנזיר עובר לפניו לא מוכחה ידים שאין מוכחות לא הו ידים ממשום דהאה אפילו ידים שאין מוכחות בו. והעליתוי דמכאן מוכה דהא דקי"ל יש יד לקידושין לאו בלשון קידושין דזקא תלייא מליטה דא"כ מי ס"ד דרב פפא דشمואל דלא אמר לי אירוי דא"כ אפילו אי ידים שאין מוכחות הו ידים אפ"ה לא מהני בדאמר לה הרי את מתניתין קשיתה לה לשמואלומי לא ניחא ליה לרבע לומר דشمואל מסברא דנפשיה סבר כוותיה ידים שאין מוכחות לא הוו ידים אלא על כרח דקים ליה לרבע דشمואל גופא ס"ל

שם אמר ליה רב פפא לאבוי למירא דסבר שמואל ידים שאין מוכחות בו. וקשה לי Mai Kis "ד ר"פ דshmuel בדלא אמר לי אירוי הא ר"פ גופא איבעיא ליה בפ"ק דנדרים (רף ז ע"ב) אי יש יד לקידושין, וכתבו שם התוס' דהא דמספקא לה לר"פ על כרח הינו משום דאמר לה בלשון הקדש הרי את מקודשת דמי להקדש ויש יד להקדש, ומסקין נמי החטם דהא דרכ פפא חדא מכל חבירתה קא מיבעיא ליה, ולפ"ז על כרח שמואל בדאמר לי דאי לא תימא הци אפיקלו אם יסביר שמואל דידים שאין מוכחות הו ידים תניח באמר הרי את מקודשת אבל בהרי את מאורסת והרי את לאינטו שאין לשון הקדש אפיקלו ידים המוכחות נמי לא מהני. ואפשר דמ"ש התוס' בפ"ק דנדרים דעתמא דיש יד לקידושין משום דאסר לה אכו"ע כהקדש לאו משום דקאמר בלשון מקודשת אלא אפיקלו בכל לשון נמי כיון דסוף סוף אסור לה אכו"ע והתוורה נתנה לו רשות לאסורה אכו"ע הו"ל בקונומות ונדרים, כן נראה לאורה אלא דמלשון התוספות ליקמן (דר ז ע"א) בד"ה ונפשטו קידושין בכולו ושם ע"ב בד"ה החזין בפרוטה לא ממשוע הци אלא דוקא בלשון קידושין דמי להקדש וצ"ע.

ומתוזך מה שכתבי נתישבה לי קושיא אחרת דמאי מקשה رب פפא מקידושין אונזיות דלמא דזקא בנזירות סבר שמואל ידים שאין מוכחות לא הו ידים ותימה בו עכ"ל. ואב הטעם אסבורה לי רב אידי משום דכתיב כי פיליא כי אבל בקידושין לעולם הו ידים, וליכא למימר דבפשיטות ילפין כולהו ידות מנדרים ונזרות, הא ליתא דהא ר"פ גופא מיבעיא ליה אפיקלו בעיקר יודות אי ילפין קידושין מנדרים או לא אלא דאפ"ה מקשה ר"פ שפיר כיון דאי סבר שמואל דיש יד לקידושין על כרח הינו משום דילפין מנדרים א"כ לא עדיפי מיהא מנזרות גופא דהיכא שאין מוכחות לא הו ידים, וככה"ג יש לישוב טוגיא דנדרים גופא במא דמלטה החטם פלוגתא דאבי ורבא דתליה בפלוגתא דתניה לענין גיטין ע"ש. ועוד נראה לי דלענין ידים שאין מוכחות בלבדה להו שפיר דכי היכי דלענין נזירות לא מיקרי הפלאה בכ"ג אלמא דלא פשיטה להו לאינשי כ"כ מידי דתליה בידים שאין מוכחות שהיא אצל השומעים בדבר ברור ע"ג דעתך נזירות בדידיה לחוד תליה מכ"ש דלענין קידושין דילפין דבר דבר שיעידו עידי קידושין בדבר ברור אם כן בידים שאין מוכחות לא מיקרי דבר ברור לגבי העדרים, כן נראה לי נכון:

קונטרס אחרון [יא]

שם אמר ליה רב פפא לאבוי למירא דסבר שמואל ידים שאין מוכחות בו. והעליתוי דמכאן מוכה דהא דקי"ל יש יד לקידושין לאו בלשון קידושין דזקא תלייא מליטה דא"כ מי ס"ד דרב פפא דشمואל דלא אמר לי אירוי דא"כ אפיקלו אי ידים שאין מוכחות הו ידים אפ"ה לא מהני בדאמר לה הרי את מתניתין קשיתה לה לשמואלומי לא ניחא ליה לרבע לומר דشمואל מסברא דנפשיה סבר כוותיה ידים שאין מוכחות לא הוו ידים אלא על כרח דבכלו ולי לשוני הדין שווה מהטעם שכתבי בפנים דאסר לה אכו"ע כהקדש מש"ה דמי להקדש,

שמואל אין כאן בית מיהושך דהא לעיל בנתן הוא ואמרה היא אסקין רספיקא הוי اي קאי דיקא וכי יקח לעניין אמרה דאיכא לאוקמי דיקא דקרא לעניין נתינה לחוד ווא"כ הכא נמי שיק הא ספיק גופא כמו שכתחתי לעיל גבי ואבע"א נתן הוא ואמרה היא ספיקא הוי ולפ"ז על כורך ס"ד דעתמא דشمואל בקידושין בהריני אישך משום דיליף לה מגירושין דכתיב ושלחה מביתו ולא שישלה את עצמו דאיiri לעניין אמרה כדפרישת לעיל וילפין נמי קידושין מראתקש היה ליצאה, והא דקאמר שמואל מילתא דקידושין ברישא והדר קאמר וכן בגיןושן ע"ג גירושין עיקר על כורך הייתי אומר משום דרישא דמיירה דshmואל קידושין עיקר לאשמעין דאפילו בدلא אמר לי מקודשת דידיים שאין מוכיחות הוו ידים וקייל דיש יד לקידושין דמשום דאסר לה הא"ע מהקדש דמי להקדש ונדרים כסברת התוספות בפ"ק דנדרים, והיינו דקאמר וכן בגיןושן משום גירושין ילפין מקידושין ואיתקש יצאה להויה, משא"כ למסקנא דמסקין דshmואל בדامر לי איירי וסיפא לחור קמ"ל אל"כ תו לית לנו למימר דבסיפה יליף קידושין בגיןושן דא"כ אמר לי נכוון בעזה".
עליל, ודוק היטב כי נכוון הוא בעזה".

וזהרבה דקתקתי עוד בזה בסוגיא דנדרים ואין להאריך כאן, גם בשמעתין בהא דמוני לימיירה shmואל בדامر לי ולא מוקלי לה בעטוקין באותו עניין ולא אמר לי דמהני לשיטת הרא"ש ז"ל. וכאוורה ממוקומו נמי מוכרע דעת כורך עסוקין באוטו עניין עדיף אפילו מידים מוכיחות מדלא פשטיין בפ"ק בנדרים אידך איביעא דרב פפא אי יש יד לקידושין מהא דאמר רבינו יוסי בסמוך לעסוקין באוטו עניין מהני אלא על כורך לעסוקין עדיף מידים מוכיחות, והארוכתי בזה מאיד ויבור או"ה בחידושי לאה"ע ועיין בסמוך:

שם איבעא לחו חרופתי מהו. עיין בזה בספר מגני שלמה למורי זקנני זצ"ל (דף ז):

שם ואלא במדבר עמה בר ואמר רב הונא אמר שמואל הלכה ברבי יוסי. לפמ"ש בסמוך לחלק בין קידושי שטר לקידושי בסוף א"כ יש לדرك מאוי מיתתי מהא דהלה רבוי יוסי דלא רבוי יוסי לא איירי אלא בקידושי שטר דומיא זגיטה מש"ה מהני בעסוקין באוטו עניין כיוון שכבר כתוב בשטר לשון קידושין גמורין משא"כ בהני לשוני ואידי בקידושי סוף או שכח לה אלו הלשונות המספקין בשטר אפשר דרבוי יוסי נמי מודה, ואפשר דפשיטה לה לתלמידא דרבוי יוסי בכל ענייני קידושין איידי והיינו משום דברמתה מעשר שני תנין לה גבי הפודה מעשר שני ולא פריש ע"ג דלא שייך התם עניין שטר א"ה
קאמר רבוי יוסי דיו והכי נמי דכוותיה וק"ל:

דילים שאין מוכיחות הוו ידים והיינו מהאי דהכא דshmואל בלבד אמר לי קאמר דמקודשת ווא"כ על כרחך דא"ה הוצרך שמואל לאוקמי התם באהא בנידר עובר לפניו משום דהאה אפילו ידים שאין מוכיחות לא hei, ווא"כ מי דוחקה דברי לומר אייפכא ולאוקמי מילתא דshmואל דלא כוותיה והו"ל בסוגיא הפהה, כן נראה לי בכונת התוספות.

מייחדו לו לא דבריהם היה נראה לי לדרכם משום דרבא גופא סבר ידים שאין מוכיחות לא הוו ידים ממש"ה ניחא ליה למידך האי דינא מסתמא דמתניתין כדמסיק בסוגיא דמודרני ממק וקאמר מתניתין קשיתה דקתני אני אוכל לך ולא קתני אני אוכל סתמא, ולאבי איפכא כיון דסביר ידים שאין מוכיחות הוו ידים קשיא ליה היה מתניתין גופא דקתני אני אוכל לך, אלא על כורך דהיכא שלא אמר לך גרע טפי משאר ידים שאין מוכיחות דאיiri אבוי ורבא ווא"כ הכא נמי עיל כורך צרייך לאוקמי מיראshmואל דשמעתין בדامر לי דהיכא דלא אמר לי דמי ממש לנדרים היכא שלא אמר לך ולכו"ע לא הוו ידים, כן נראה לי נכוון בעזה"י ודוק היטב:

דף ו ע"א

בא"ד ויל דהרי את מקודשת ולא אמר לי כי ידים שאין מוכיחות כלל כי חני בו עכ"ל. (ז) וראיתי קונטרס אחד להגן מוהר"ר יעקב זצ"ל בתשובה שאללה עגונה דאיתתא שכח שדברי התוספות דהכא סותרים דבריהם לעיל בד"ה הא לאב הכהן דלפי דבריהם דהכא לא מקשו לעיל מידי, דאפילו את"ל דהאה אפילו ידים שאין מוכיחות לא הוי א"ה מקשה שפיר בשמעתין כיון דברילא אמר לי נמי הוו ידים שאין מוכיחות כלל והאריך בפלפלול לעניין פסק הלכה. ולולה שאני כדי להשיג על דברי הגאנן הנ"ל שדברי התוס' מכונין, דלעיל שכחו דאפילו ידים שאין מוכיחות לא הוי באומר ההיאינו שלא הוי יד כלל משא"כ הכא בדלא אמר לי שכחו דהוי ידים שאין מוכיחות כלל, כן נראה לי ברור ואף דמלשון הרא"ש ז"ל בשמעתין נראה דידים שאין מוכיחות כלל לא מיקרי יד כלל מ"מ התוספות לא סברי הци, או דהרא"ש ז"ל גופא הינו כמסקנת התוס' לעיל דהאה נמי הוי ידים שאין מוכיחות מהיא ודמי לקידושין ואידי ואידי לא מיקרי יד כלל כיון דלא מהני, משא"כ לשברת התוס' לעיל בקושיותם וראי דהאה גרע טובא דלא הוי יד כל עיקר כיון דליך שום סברא לפреш לשונו אונזירות טפי מבחןני, כן נראה לי וזרוק:

גמורא הוי לשוני בתראי קמ"ל הכא כתיב כי יקח ולא שיקח את עצמו כי. ולכאורה אין זה מענין התירוץ ואעיקר מיראshmואל בסיפה נמי זצ"ל כן. אמן לפמ"ש לעיל ATI שפיר דמיעיקר לא סליק אדרעתין דהוי טעם shmואל דshmואל בהריני אישך משום דכתיב כי יקח ולא שיקח את עצמו דא"כ לא הוי קאמר

ח) חתום סופר אה"ע ח"א סימן פ ד"ה והנה האמור:

שם ועוד מלאה היא. ופרש"י שאף הוזע הורה כבר מהחומרה
ועומדת עציל. יש לדرك אכתי מי דמי למלוא הא
עיקר טעם דבמלואה אינה מקודשת היינו מושם ומסתמא דעתה
אעיקר המעות ואין בעין וכבר זכותה בו מוקדם, והכא לעניין זו
ה חמישי לא שייך לומר דעתה עיקר המעות כיון בדברים פעם
לא היה בעין, ולא שייך נמי לומר זכותה משעה ראשונה דהא
אינה זוכה אלא ע"י מהילה שמהול לה מהמת הקידושן. ולמאי
דפרישית בסמוךathi שפיר דודאי מהמת עיקר מהילת המעות
של זו החמישי יליכא למימר דמקודשת דבל"ה ריבית קצוצה
הו ואמאי איתך לימייר דמקודשת מושם הנאת המהילה
ושוויא פרוטה מושם זילותא וטירחא דברי דין, מ"מ יהיה לאו
דעטה האהי פרוטה אלא עיקר המהילה ובאה אינה מקודשת
ודידיה קא מחייב ובאה דמייא למלוא דמשום דעתה עליה אינה
מקודשת, כן נראה לי ודוק:

תוספות בר"ה דארוחה לה זמנה בו ומה שפירש דרביבות קצוצה
לא היה בין שני האשה בו לא נהירא בו עציל. ונהי
דרשי זיל נזהר מזה וכותב בין דלא קץ לה וכמה פוסקים
קדמائي ובתראי כתבו לכל היכא דלא קץ בשעת הלואה לא
מייקרי ריבית קצוצה מ"מ סביר התוספות דעתך טעם דרש"י
לאו מושם הכל הוא דאכתי לא מייקרי הערמת ריבית אלא אבק
ריבית, אלא על כרחך דעתך טעם דרש"י בין שאין האשה
נותנת לו כו', ועל זה כתבו דלא נהירא כו' דהוי כאילו נתנה לו
פרוטה ממש. מיהו לענ"ז נראה לישב שיטת רשי"י גם בזה דלא
חשיב ריבית גמור דאפשר דבל"ה רצונה להתקdash לו בכל דהו
או בקידושי שטר אלא בגזרת הכתוב הוא שתהנה מיהו ממו
שהה פרוטה אף שהיא נהנית יותר יותר במתה שמתקדשת לו
וא"כ אין זה ריבית גמור. ועוד דאפשר באמירה שחוק לפני ורקוד
לפני אם יש באותו הנהה שווה פרוטה מקודשת וכן בעל מנת
שאדרבר עליך לשולטן, ומוסגיא דפרק איזהו נשך ובמ"ס"ר ע"ב
משמע להדייא דבכה"ג לא מייקרי ריבית גמור בגון בהלהו ודר
בחציו וכח"ג הרבה ומ"ה קרי לה הכא הערמת ריבית, כן
נראה לי לישב שיטת רשי"י ודוק:

בר"ה לנכ"ר מאשה לפני שאין אשה כו. וא"ת במאי דמו להליפין
כו ונראה לר"י דלאו חליפין הוא ומרבענן כו הילכ"ז
אפקעינחו רבנן לקידושין בו עציל. וכ"כ רוב המפרשים, אלא
ההסוגיא תמורה דכל כי הא לא הרי שתיק הש"ס לפרש בהדייא
דאפקעינחו רבנן לקידושין כדאשכחן בדוכתי טובא דפרש
הש"ס להדייא. ולולא פירושם היה נראה לי לפרש בהשכמה
וראשונה לדמדורייתא לא הוי קידושין דנהי דמייקרי נתינה אכתי
לא מייקרי כסף משום דעתה בכח"ג לא מיקדשה נפשה
למהאי טעם לא מיקדשה בחליפין כדאיתא לעיל, וכן נראה לי
מלשון הרשב"א בחידושיו ועדין צ"ע:

(ט) בנין ציון סימן סוף ד"ה זהות:
חידושי רעכ"א אה"ע סימן כח ס"ק י:

דף ו ע"ב

נראה אמר ליה רבנן לרבי אש אמר לעבדו אין לי עפק בר
מאו. יש לדרך מי מספקא להה כל דיני שיחورو
ילפנין בגורה שוה דלה לה מהמתה מדיני גט וכיוון דבגט לא
מהני אם אמר אני אישן כדרמן לעיל דכתיב ושלח ולא
שישלח את עצמו וא"כ בשחרורו נמי לא מהני, וליכא למימר
דאתיא כמ"ד המפקיר עבדו יוצא לחירותו ואין צריך גט שיחورو
ובאה וداعי לא איתקיש לאשה, אלא דא"כ לא הו פשיט שפיר
مبرיתא דריש"ג בסמוך והא רשב"ג אית ליה דהמפקיר עבדו
צורך שיחورو כמ"ש התוספות בגיטין (וד"מ ע"א) ועיין שם
בחידושינו דלפי"ז קשה יותר אדרש"ג גופיה. לך נרא
דడוקא בגט אשה כسامר אנייש מיקרי משלח את עצמו
כין דמייקרא הווי משועבד לה לשאר כסות ועונה וא"כ כسامר
אני אישך הרי זה כאילו רוץ להפקיע ממנה שיבוזה,
משא"כ בעבד ושפחה דבל"ה לא משועבד לשום עניין א"כ
כسامר אין לי עסק בך על כרחך פירושו שהעבד בן חורין
ומופקע ממנו אי לאו דיש לפרש דלמא דלמלאכה אמר, כן
נראה לי:

שם אמר אבי המקדש במלוא אינה מקודשת. ופירש"י דקיהה
משדה עפרון גמרין כו. וא"ג דבמיכירות שדה גופא לא
ידענן דanine מכירה ע"י מלוא טפי מבקיושין כדאיתא להדייא
בגמרה לקמן פ"ב (וד"מ ע"א) ולשיטת הרמב"ם זיל אדרבה
במכיר קנה וכמו שיבואר לקמן בארכיות, מ"מ פרש"י שפיר בין
דקיהה קיהה הוא בגמרין משדה עפרון דכתיב כסף ומלה
לאו בכלל לשון כסף בין דלא יהיב מידי בשעת מעשה. וא"ג
דקדש בפקודין מקודשת אע"ג דלא יהיב בשעת מעשה, שאני
התם דמייקרא ברשותא דمرا קאי ועכשו ע"י הקידושין זכתה
בו מייקרי שפיר כסף, משא"כ במלוא שכבר זכתה בגוף המלה
מייקרא ולא נתחדש לה שום זכות ע"י הקידושין ולא מייקרי
כסף ואפשר לשחוק לפני ורקוד לפני דאמרין לקמן (וד"ס"ג ע"א)
דקדש לא דמי התם נתחדש לה עניין זה ע"י הקידושין.
ואע"ג דעתינו מהילה דמלוא נתחדש לה ע"י הקידושין מיהא
עיקר דעתה בהא שזכות עכשי בעיקר המעות ובאמת כבר
זכתה בו, משא"כ כسامר בפירוש בהנתה מהילת מלה א"כ
דעטה נמי האהי הנהה לחוד, כן נראה בעניין לפי שיטת לשון
רשי"זיל בשמעתין ולקמן (וד"מ ע"א) ולשונו בכתובות פרק
המדייר (וד"ע"ב), ודוק ועיין בסמוך:

שם אילימא דאוקפה כי הא ריבית מעלה הא. ופירש"י ואמאי
קרי לה הערמת ריבית. משמע מלשונו דלענן עיקר
קידושין לא קשיא לה, ודקדוקו הפסוקים ט"דסוכר רשי"ז
דקדש בריבית קצוצה מקודשת, ותמהו עליו דהא דידה קא
מחיל לה. ולענ"ז אין זה מוכrho דאפשר דמשום עיקר קידושין
לא פסיקה לה לאקשיוי זכין דאמר בהדייא בהנתה מהילת
מלוא אפשר דההיא הנהת שווה פרוטה שמתרצה לה בכח ולא
תצטרכ ליזול בדינה ודינא:

לך פלוני עברו, והרמב"ם ז"ל נ"ה מהל' אישות ה"ב כתוב שאמר לה התקדשי בהנהה הבאה לך בಗלי. ונראה דרש"י זיל נמי לאו דוקא בשעשאו שליח אירי אלא חדא מניינו נקי, דאי לא תימאichi האיך ילי' מעבד לנעני הא חתם לאו מתורת שליחות אירי דהא אוקי ורבא לקמן (וד"כ"ג ע"א) אליבא דר"מ דאמור ע"י אחרים אפילו שלא מראתו דעתך ומשום דקבלת רבו גרמה לו, ולפי"ז עיקר הילפוחה מעבד לנעני הינו לענין דמיורי בכח"ג כספ' ע"ג דלא חסר מיד' ומילא אפילו לא שעאו שליח אם אמר אח"כ התקדשי לי במנה שנתן פלוני, כן נראה לי ועיין בסמור:

שם מרין עבר בנעני. ופרש"י דתנן ל�מן בכספ' ע"י אחרים כו'. ווא"ג דהא מילחא רבוי אמר קאמר לה ל�מן וחכמים פלגי עלייה מ"מ הא מסקין ל�מן לדרבנן נמי בכספ' בין ע"י עצמו ובין ע"י אחרים. ועוד דהא מסקין חתם דהא דפליגי ר"מ ורבנן בכספ' ע"י אחרים הינו שלא מראתו דעתך אבל מראתו כו"ע מודו ושם יבואר. אלא דיש לדקדק את כי בעבד לנעני אמר פשיטה לי לרובה דלחכמים אפילו ע"י אחרים דלא דוקא ע"י עצמו ולא ע"י אחרים משום הא טעמא גופה כיון דלא חסר מיד' לא מיקרי קניין כספ', ובשלמא לר"מ דאמר דמיורי כספ' הינו משום דמוכחה לה מקרה דעל כרחך דחיק ומוקי אנטשיה דע"י אחרים מיקרי כספ' דהא ס"ל דיאנו נפדה ע"י עצמו, משא"כ לרבען איכא למימר שפיר דע"י אחרים לא מיקרי כספ' כיון דaicא לאוקמי קרא ע"י עצמו. ונראה ודוארי רבא מדרא"מ ילי' לה دائ' לאו סברא פשוטה היא דבכה"ג מיקרי כספ' טפי הור'ל לאוקמי קרא ע"י עצמו ולמליף מיניה דהיכא דאקני לה אחר מנה על מנת שיצא בו לחריות יש לעבד קניין בלבד ורבו, אלא על כרחך דפשיטה לי לר"מ מסברא דע"י אחרים מיקרי כספ' מש"ה מוקי לקרא דוקא בהכى, וא"כ מרבי מאיר נשמע לרבען דלית לא למימר דפליגי בהאי סברא.

דף ז ע"א

נראה אמר רבא תן מנה לפלוני ואקרש לך מקודשת מרין ער. ומשמע בפסחים דआ"ג שלא אמר לה התקדשי לי אלא לאחר שנתן מנה לפלוני אף"ה מקודשת. קשיא לי נהי דילפין מערב דבכה"ג משתעבד והוא נעשית ערוב אכתי מליה הוא כיוון דבשעת הקידושין אינו בעין ביר פלוני, והרשב"א ושאר פוסקים כתבו דאיירי שאמר לה התקדשי לי בהנהה זו שנחתה לפלוני מנה עבורן, והוא דמייתי לה מדין ערוב כתוב הריטב"א ז"ל בחידושיו דברי היכי ערוב משתעבד ע"י הנאה ה"ה הכא. ולכאורה יש לתמונה דעל זה לא היה צריך להביא מדין ערוב דפשיטה בכולה סוגין דהיכא דהנהה שוה פרוטה מקודשת, ועוד בדברב אפילו בלי הנהה משתעבד ומהכא לפינן דאדם יכול לחייב עצמו بما שאינו חייב כמו שישתعبد הערב (בחו"מ סי' מ' סע' א') ובודכתו טובא ולא איזטרכ' הא טעם באערב בהיא הגנה דמהימן לי לא ערוב בב"ד שלא בשעת מתן מעות. אך נראה לענ"ד דעתך הקידושין הן כיוון Dai או שנתרצחים עכשו לתקדש היהת צריכה להחזיר לו המנה מטעם ערוב ממש דכיוון שאמרה תן ואתקדש הור'ל ערוב בשעת מתן מעות וכיון דעתך הקידושין נפטרה מהמנה הור'ל קידושין גמורים. ❁ ובהז נתיישבה שיטת הרא"ש ז"ל ונראה מדובר דרא"ג שלא אמר התקדשי לי בהנהה שנחתי עבורך אלא התקדשי במנה שנחתי עבורך אף"ה מקודשת, דהה דבמלה אינה מקודשת אא"כ אמר התקדשי בהנתה מחלת הנהה משום אדם לא אמר הבci אמרין דדעתה הנהה בעין כדפרישית לעיל, משא"כ הכא כיוון שהמנה מעולם לא היה בעין תחת ידה מסתמא דעתה האהיה שנפטרה ע"י הקידושין מחמת חיב הערובות שהייתה לו עליה, כן נראה לי נכוון לשיטת הרא"ש ז"ל וזה סיוע למה שכתבת לעיל בענין הנהנת מחלת הנהה ע"ש ורוך היטב:

קונטרס אחרון [יב]

יהיה איך שיהיה קשיא לי על מה שרצה הר"ן ז"ל לפреш בשיטת הרמב"ם ז"ל דזוקא בקידושיasha כה"ג דיליף לה לה מאשה משא"כ במכירות שדה, ולמאי דפרישית אי אפשר לומר כן דהא בעבד לנעני לאו מקרה ילי' פין אלא דרבא בא להוכיח ממתניתין דעתך לנעני דסבירא פשוטה היא דבכה"ג מיקרי כספ' וא"כ מילא דמנה בכל מקום. ובלא"ה סברא זו תמורה שלא שייך כאן כלל האי גזרה שווה דלה לה מאשה, דחתם בשיחורו אירי ואין אשה מתגורשת בכספ' ועיקר קידושי כספ' נמי לא ילי' פין באyi גזרה שווה דלה לה מאשה. ולפמ"ש צ"ע על הטור חוו"מ ושור"ע (סימן ק"ז סע' ה') דמשמע דהא מילתא לענין מכירת שדה מהליך הפטוקים היא, ולמאי דפרישית אי אפשר לומר כן ושיטת הרי"ף והרמב"ם והרואה"ש ז"ל אבל בסמור ודורק.תו קשיא לי ההיא סוגיא אידיליך ורבא מעבד לנעני אמר לא ילי' מקידושי יעדוד דכתיב אם לבנו יעדנה

שם אמר רבא תן מנה לפלוני ואקרש אני לך מקודשת מרין ער. וכותב הרואה"ש ז"ל [סימן ז] דאיירי שאמר לה אח"כ התקדשי לי במנה שנחתי לפלוני, וכ"כ הטור בזה הלשון ברמזים ובטור אה"ע (סי' כ"ט), אלא דהבית יוסף שם כתוב בשם הרמב"ם ז"ל [פ"א מוהל אישות ה"כ] שצרכן שיאמר התקדשי לי בהנתה מתנה זו שנחתי על פין וכ"כ בש"ע [סי' כ"ט ס"ב] בפסחים בעלי שום חולק. ומשמע דסבירא להו דכוננת הרואה"ש ז"ל ג"כ בזה הדרך אלא שקיים והינו משום דמדמי להו למולוה. אמנם לענ"ד דלהרא"ש והטור ע"פ שלא אמר בהנתה מתנה נמי מקודשת דלא דמי למולוה כמ"ש בפנים בטוב טעם, וא"כ לדינה צ"ע. (ומה שכתבת בפניהם דלשון הטור צ"ע הוא טעות, דאדרבא הטור הבהיר דין זה בעלי שום חולק): ע"כ ק"א.

שם חילך מנה והתקדשי לפלוני ופרש"י והוא שלחו אלא שמקודשה משלו. והרואה"ש ז"ל [סימן ז] כתוב דאיפלו אם איןו שלחו אלא שאמר המקדש בסוף התקדשי לי במנה שנחתי